

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Департаменту охорони
здоров'я виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
від 03.02.2020р. № 123

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ З НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ № 2

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Життя і здоров'я людини часто залежить від того, чи надана йому термінова допомога і наскільки швидко і кваліфіковано вона йому надана.

1.2. При всіх нещасних випадках потерпілий повинен звернутися сам чи за допомогою товариша в медичний заклад. Якщо потерпілий втратив свідомість чи не може пересуватись, необхідно терміново викликати швидку допомогу.

1.3. До прибуття лікаря чи швидкої допомоги потерпілому необхідно надати долікарську допомогу.

1.4. Домедична допомога - це комплекс термінових заходів, що проводяться при нещасних випадках і раптових захворюваннях, направлених на припинення дії пошкоджуючого фактора, на усунення явищ, які загрожують життю, на полегшення страждань та підготовку потерпілого до відправки в лікарню.

Домедична допомога - це найпростіші медичні дії, що виконуються безпосередньо на місці пригоди терміново після травми. Вона надається, як правило, не медичними особами, а працівниками, що на момент пригоди знаходяться поруч, безпосередньо на місці пригоди або поблизу від нього.

Оптимальним строком надання домедичної допомоги визначається термін 10 хвилин після травми.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЛЮДИНІ, ЯКА НАДАЄ ДОМЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

2.1. Для набуття необхідних знань та досвіду надання домедичної допомоги кожен повинен пройти відповідне навчання.

2.2. Людина, яка надає допомогу повинна знати:

- основні ознаки порушення життєво важливих функцій організму людини;

- загальні принципи надання домедичної допомоги і її прийоми у відповідності до характеру одержаного потерпілим пошкодження;

- основні способи перенесення і евакуації потерпілих.

2.3. Людина, яка надає домедичну допомогу, повинна вміти:

- оцінити стан потерпілого і визначити, якої допомоги він в першу чергу потребує;

- забезпечити вільне проходження дихальних шляхів;

- виконувати штучне дихання та закритий масаж серця і оцінити їх ефективність;
- тимчасово зупиняти кровотечі шляхом накладення джгутів, тісної пов'язки, пальцевого затиснення судин;
- накладати пов'язку при пошкодженні (пораненні, опіках, відмороженні);
- іммобілізувати пошкоджену частину тіла при переломах кісток, важко забитих місцях, термічному ураженні;
- надавати допомогу при тепловому і сонячному ударі, утопленні, гострому отруєнні, несвідомому стані;
- користуватись аптечкою першої допомоги.

3. ПОСЛІДОВНІСТЬ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

3.1. Визволити потерпілого від подальшого впливу на його організм *пошкоджуючих* факторів, які загрожують *здоров'ю* і життю *потерпілого* (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої зони, загасити одяг, що горить, витягнути з води), при необхідності винести на свіже повітря, визволити від одягу, що заважає диханню.

3.2. Оцінити стан потерпілого.

3.3. Визначити характер і ступінь пошкодження, для чого оголити пошкоджену частину тіла або зняти з потерпілого весь одяг. Роздягати та одягати потерпілого треба обережно, не викликаючи больового відчуття або повторного пошкодження.

3.4. Виконати необхідні заходи з рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, накласти пов'язку, тощо).

3.5. Визвати швидку допомогу чи лікаря, або вжити заходів для транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

3.6. Підтримувати основні життєві функції до прибуття медичної допомоги.

4. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ ОТРУЄННІ

4.1. Природний газ - безбарвний, значно легший за повітря, малотоксичний, якщо не містить шкідливих домішок вище допустимих норм. У разі великої концентрації природного газу у повітрі через зменшення вмісту кисню, суміш газу із повітрям діє задушливо.

При отруєнні газом необхідно з'ясувати причину та місце витoku газу і усунути його дію на людей, забезпечити доступ свіжого повітря до потерпілого, холодне обливання голови і дати понюхати нашатирного спирту. У разі втрати свідомості та порушенні серцевої діяльності зробити штучне дихання та зовнішній масаж серця. Викликати лікаря.

4.2. Основні прикмети отруєння - це порушення свідомості, дихання та серцевої діяльності. Отруєння етиловим спиртом зустрічається досить часто при вживанні його в надмірній кількості; смертельна доза цієї речовини становить близько 0,6 - 0,7 л. Смерть від сп'яніння настає під час сну від зупинки дихання та роботи серця.

4.3. Більш небезпечною речовиною є метиловий спирт, який нагадує етиловий за смаком і запахом. Дуже невеликі його дози призводять до сліпоті і смерті.

Домедична допомога при спиртових отруєннях - винести потерпілого на свіже повітря і викликати у нього блювання шляхом натискання пальцем на задню частину язика. Якщо потерпілий в свідомості, йому можна дати випити 3-4 склянки теплої води чи чашку міцної кави.

4.4. Для одоризації природного газу на об'єктах електричних мереж використовується одорант - етилмеркаптан. Меркаптани в малих концентраціях викликають головний біль і нудоту. У великих концентраціях вони діють на центральну нервову систему, спричиняючи судороги, параліч і смерть від зупинки дихання.

При легкому отруєнні одорантом постраждалому необхідні свіже повітря, спокій, міцна кава або чай. При сильній нудоті - аміназін (0,025), трифтазін (0,005), а також вітаміни В6 (10 мг), РР (22 мг), С (100 мг). При втраті свідомості необхідне негайне вдихання зволоженого кисню (крізь маску або носові катетери), вдихання нашатирного спирту на ватці. При зупинці дихання - штучне дихання способом "рот в рот".

У разі подразнення слизових оболонок очей, порожнини рота і носа - рясно промити 2% розчином соди, закапати в ніс декілька крапель 2% розчину ефедрину або 0,05% нафтизину. При попаданні на шкіру - ретельно обмити теплою водою з милом. У подальшому - лікування у лікаря.

4.5. При вживанні кислот або лугів, помилково чи з метою самогубства, спостерігається роз'їдання стінок стравоходу і шлунка, що може викликати її прорив. При подібних отруєннях ковтання викликає сильний біль, голос стає хрипким, спостерігається болючий кашель і блювота з кров'ю. Потерпілий відмічає біль в середині грудної клітки і під грудьми. Домедична допомога - дати випити велику кількість води і викликати блювання. Потім потерпілому дають молоко, рослинну олію, ячний сирий білок і маленькі шматочки льоду.

4.6. При підозрі на харчові отруєння треба викликати у потерпілих блювання після того, як вони вип'ють воду чи блідо-рожевий розчин марганцівки у великій кількості. Потім треба розтовкти кілька таблеток активованого вугілля, змішати їх з цукром і водою і дати проковтнути.

Якщо відома протитрута, потрібно дати її. При втраті свідомості від будь-якого отруєння треба покласти потерпілого на бік і бути готовим до виконання штучного дихання.

4.7. Дуже багато газів, які викликають отруєння при їх вдиханні, вони дають найрізноманітніші картини отруєння. Кожному працівнику потрібно знати, які гази, що використовуються на його виробництві, можуть становити небезпеку при їх виході в атмосферне повітря. Також слід знати головні симптоми таких отруєнь і першу допомогу при них.

Підозра на отруєння газами виникає при появі однакових симптомів одночасно у кількох працівників, що знаходяться поруч. Найчастішими проявами отруєння є головний біль, запаморочення, нудота, шум у вухах, сонливість і втрата свідомості. Багато газів викликають подразнення дихальних шляхів, що проявляється кашлем, ядухою, печією в носі, горлі. Також деякі гази здатні викликати біль у животі та кишкові розлади (ацетон, ртутні сполуки та ін.), відчуття сп'яніння (пари бензину, ацетону та ін.), серцебиття (вуглекислий газ), збудження (сірководень) тощо. При отруєнні газами можуть виникати розлади психічної діяльності, тому потерпілих не

можна залишати без нагляду. Деякі гази можуть не мати якого-небудь запаху, що робить їх особливо небезпечними. Серед них - оксид вуглецю (чадний газ), що утворюється при неповному згорянні, зокрема при роботі автомобільного двигуна, і накопичується в закритих приміщеннях. Домедичною допомогою є негайне винесення потерпілого із зони отруєної атмосфери і звільнення його від зайвого одягу. Якщо є умови, проводять інгаляцію киснем. Треба бути готовим до виконання штучного дихання.

5. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ КРОВОТЕЧАХ

5.1. Кровотечі, при яких кров витікає назовні із рани чи природних отворів тіла назовні, прийнято називати зовнішніми. Кровотечі, при яких кров накопичується в порожнинах тіла, називаються внутрішніми.

5.2. Зовнішня кровотеча помічається легко, але слід пам'ятати про можливість і внутрішньої кровотечі внаслідок хвороби чи закритих травм тулуба, голови.

5.3. Симптомом втрати до 1 л крові - блідість, частий пульс, слабкість і спрага. При більш тяжких крововтратах, крім того, відмічається неспокій, часте дихання, потім - втрата свідомості.

5.4. Кров із артерії яскраво-червоного кольору, витікає поштовхами (пульсує). Потрібно швидко придавити артерію пальцем вище місця пошкодження.

Знайти її під шкірою можна за пульсацією. На рану потрібно покласти чисту тканину, на неї - тканинний валик (наприклад, нерозгорнутий бинт) і міцно прибинтувати з метою створення тиску на пошкоджену судину. Якщо кровотеча з кінцівки досить сильна, треба накласти джгут на кінцівку вище місця кровотечі і стягнути його шляхом закручення до зупинки кровотечі.

Якщо після накладення декількох витків джгута кровотеча не зупиняється, необхідно додати ще декілька витків, накладаючи більш туго. Дуже перетягувати кінцівку джгутом не можна, так як при сильному стисненні можуть пошкодитись нерви.

Використовують спеціальний джгут, зроблений з еластичної гуми, чи джгут з підручного матеріалу. До джгута треба прикріпити записку із зазначенням точного часу накладання, тому що більше двох годин влітку і години у холодну пору тримати його не можна, так як при більш тривалому часі може виникнути омертвіння обезкровленої кінцівки.

5.5. Кров із вени темна, витікає безперервним струменем.

5.6. Кров з капілярів точиться окремими краплями. На ділянку рани в цих випадках треба накласти давлючу пов'язку.

5.7. При пошкодженні вен шиї пов'язку треба зробити герметичною - підкласти між нею і шкірою лист поліетилену. Якщо виникла сильна носова кровотеча, слід обережно проштовхнути в ніс великий шматок марлі, просочений 3%-ним перекисом водню.

5.8. При тяжких крововтратах треба підняти вгору всі кінцівки потерпілого, який лежить на спині, а голову трохи опустити.

5.9. Якщо потерпілий в свідомості і не має поранень органів черевної порожнини, йому дають пити теплий чай чи воду. Рекомендується вживання соляно-содового розчину (1 чайна ложка солі та 0,5 ложки соди на 1 літр води) та

алкоголь у невеликій кількості.

6. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ ПОРАНЕННЯХ

6.1. Рани - механічне порушення цілісності шкіри чи слизової оболонки, а іноді й більш глибоких тканин - зустрічаються досить часто. Небезпечність ран полягає в кровотечі та в інфекції. Правильна обробка ран скорочує терміни їх загоєння і запобігає виникненню ускладнень.

6.2. Обробку ран необхідно проводити, по можливості, вимитими руками, за допомогою бинта, вати, марлі чи чистої тканини. Рана супроводжується болем і кровотечею. При сильній кровотечі перш за все необхідно її зупинити.

6.3. Для надання першої допомоги при пораненні необхідно відкрити індивідуальний пакет, який є в аптечці, у відповідності з тими правилами, які надруковані на його упаковці. Якщо індивідуальний пакет відсутній, то для пов'язки можна використати чисту носову хустину, чисту тканину і т.ін. Накладати вату безпосередньо на рану не можна.

6.4. При відсутності дезінфікуючого розчину достатньо накрити рану марлею, покласти зверху шар вати та перев'язати бинтом. Якщо такий розчин є (йод, спирт, бензин та ін.), то ним змащують тільки шкіру навколо рани. В саму рану можна вливати тільки 3%-ний розчин перекису водню. Інші розчини, воду, мазі, порошки, вату вводити туди небезпечно.

6.5. Не можна прибирати з рани згустки крові, сторонні тіла, так як це може визвати сильну кровотечу.

6.6. Якщо з рани виступають внутрішні органи (кишка, мозок, кістка), їх прикривають марлею, але не вправляють. При великих ранах кінцівок поранену кінцівку необхідно зафіксувати. Якщо рана забруднена землею, необхідно терміново звернутись до лікаря для введення протиправцевої сироватки.

7. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ УРАЖЕННІ ЕЛЕКТРИЧНИМ СТРУМОМ

7.1. Ураження електричним струмом виникає при його проходженні крізь організм людини і складається із загальних і місцевих проявів.

7.2. Загальні прояви електротравми виникають від дії струму, насамперед на нервову систему. В момент проходження електричного струму завжди спостерігається судорожне скорочення скелетних м'язів, що ускладнює будь-які дії потерпілого, навіть якщо він залишається в свідомості. Так, якщо потерпілий тримає дріт руками, його пальці так сильно стискаються, що витягти дріт з його рук стає неможливим.

7.3. При більш тяжких ураженнях, крім втрати свідомості, виникає порушення дихання і роботи серця. Місцеві прояви електротравми нагадують термічні опіки.

7.4. Звільнення потерпілого від дії електричного струму треба проводити із дотриманням заходів власної безпеки, якщо напруга не перевищує 1000 В.

7.5. Першою дією того, хто надає допомогу, повинно бути негайне відключення електричного струму вимикачем, рубильником чи викручуванням запобіжників. Якщо це неможливо, треба перерізати чи перерубати електричний провід. У випадку неможливості відключення струму потерпілого слід відтягнути від джерела струму.

Для цього використовують підручні предмети, які не проводять струм - сухі дерево, вовну, тканину. У всіх випадках треба діяти однією рукою, замотаною в тканину, другу тримають за спиною.

7.6. Якщо напруга перевищує 1000 В, наближатися до потерпілого без спеціальних засобів захисту небезпечно. У цих випадках використовуються діелектричні рукавички, чоботи і килимок. Можна також застосовувати ізолюючу штангу або кліщі. Якщо дихання у потерпілого відсутнє, треба проводити штучне дихання (див. "Оживлення"). Якщо, крім того, немає пульсу на шиї, одночасно роблять закритий масаж серця.

7.7. Місцеві прояви електротравми треба обробляти так, як і температурні опіки. У всіх випадках необхідно негайно викликати швидку медичну допомогу.

8. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ ОПІКАХ

Термічні опіки

8.1. Опіки виникають при дії на шкіру високої температури, викликаються полум'ям, гарячою рідиною чи розігрітими предметами. При великих за площею та сильних опіках страждає не тільки шкіра і підшкірна клітковина, але й весь організм.

В таких випадках від болю і порушення обміну речовин стан потерпілого погіршується. Легкий ступінь опіків проявляється почервонінням шкіри, яке потім зникає. При більш глибоких опіках на шкірі утворюються пухирці. В найтяжчих випадках місце опіку обвуглюється.

8.2. Перш за все потерпілого треба винести із зони дії високої температури і погасити одяг, що горить, водою чи обгорнути товстою тканиною.

8.3. Головною небезпекою при опіках є опіковий шок, потрапляння на опікові поверхні мікробів та інфекційні ускладнення. Тому подальша обробка обпечених місць повинна проводитися в чистих умовах. До них не можна торкатися руками, відривати клаптики одягу, проколювати пухирці. Обпечені поверхні треба прикривати марлею або чистою тканиною, краще стерильною. Будь-яких інших маніпуляцій, в тому числі міцного бинтування, проводити не можна. Потерпілого треба загорнути у ковдру. Якщо він знаходиться у свідомості, його треба напоїти великою кількістю рідини, тонізуючими напоями, дати алкоголь та знеболюючі ліки.

Тепловий удар

8.4. Тепловий удар виникає при перегріванні організму в непровітрюваних приміщеннях, задушливому і жаркому середовищі. Першими симптомами теплового удару є головний біль, слабкість, шум у вухах, спрага, нудота. Шкіра стає червоного кольору, температура тіла підвищується до 40-41,5°C.

8.5. В більш тяжких випадках виникає блювання, судоми і втрата свідомості. Потерпілого терміново виводять чи виносять на свіже повітря в прохолодне місце; знімають зайвий одяг, дають випити холодної води, накладають на голову тканину, змочену холодною водою. В більш тяжких випадках роблять обливання холодною водою і загортають у мокре простирадло. Треба слідкувати за диханням потерпілого, якщо він знепритомнів, і бути готовим до виконання штучного дихання (див. "Оживлення").

Хімічні опіки

8.6. Хімічні опіки викликаються міцними кислотами і лугами, які потрапляють на шкіру чи слизові оболонки. Якщо не надати першу допомогу, опіки можуть поглиблюватись протягом 20-30 хвилин. Ще одна відмінність від температурних опіків - нечасте виникнення пухирців на шкірі, тому що глибина хімічних опіків більша. Дуже важливо відразу з'ясувати, кислотою чи лугом викликано опік і чи не може ця речовина отруїти весь організм при всмоктуванні її в кров.

8.7. Першою допомогою є негайне видалення одягу, просоченого хімічною речовиною. Шкіру на ділянці опіку промивають великою кількістю води. Потім на шкіру потрібно накласти марлю чи чисту тканину, яка просочена речовиною - нейтралізатором.

8.8. При кислотному опіку застосовують 4%-ний розчин питної соди (2-3 ложки на 1 л води), при лужному - слабкий розчин лимонної чи оцтової кислоти (концентрована кислота розводиться приблизно в 10 разів), або сік лимона. Потерпілому забезпечується спокій. Внутрішньом'язово потрібно увести дві ампули анальгину, якщо це неможливо, дати випити дві таблетки анальгину.

8.9. При хімічних опіках очей негайною допомогою має бути промивання великою кількістю води при відкритих очах.

9. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ ОБМЕРЗАННІ

9.1. Відмороження виникає внаслідок дії холоду на тіло, особливо в умовах вологого повітря і вітру. В легких випадках потерпілого заводять до теплого приміщення і вміщують відморожену кінцівку, після легкого розтирання, в таз з водою кімнатної температури. Поступово температуру води *підвищують до* теплої (40-50°C), але не гарячої.

9.2. Потерпілий при цьому повинен рухати відмороженою кінцівкою і пити гарячу воду. При відігріванні з'являється біль, який швидко проходить, чутливість шкіри відновлюється, а білий її колір змінюється, на рожевий чи червоний. Після цього кінцівку витирають, протирають розчином спирту та вкривають вовняною тканиною. Але якщо колір шкіри залишається білим, а біль посилюється, це вказує на більш тяжке відмороження. В такому випадку подальше відігрівання треба припинити, витерти її насухо і вкрити вовною, продовжуючи відігрівання інших ділянок тіла і пиття гарячої рідини.

9.3. При загальному охолодженні організму з'являється відчуття слабкості і сонливості, потім потерпілий втрачає свідомість. Його потрібно помістити у ванну з водою кімнатної температури, яку підвищують до теплої (40-50°C), але не гарячої. Якщо це неможливо, потерпілого миють теплою водою або обкладають грілками, поступово підвищуючи температуру води. При поверненні свідомості потерпілому дають пити теплий чай, воду і невелику кількість алкоголю.

10. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ УТОПЛЕННІ

10.1. В легких випадках утоплення, коли в дихальні шляхи попала незначна кількість рідини, достатньо заспокоїти і зігріти потерпілого. Але в тяжких випадках, коли потерпілого витягають з води непритомним, необхідно негайно

почати проведення оживлення. Перш за все треба звільнити дихальні шляхи від води. Для цього тулуб потерпілого нахилиють головою вниз, а пальцями перевіряють, чи не має в роті і глотці сторонніх предметів. Якщо дихання відсутнє, то відразу проводять штучне дихання. Якщо також відсутній пульс на шії, одночасно роблять закритий масаж серця. Треба бути готовим до виникнення блювання, тому що в шлунок потрапляє велика кількість води. При блюванні голову потерпілого повертають набік, потім очищають ротову порожнину марлею чи тканиною і продовжують оживлення. Сигналом до припинення оживлення є поява трупного залякнення і трупних плям.

11. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ ПЕРЕЛОМАХ, ВИВИХАХ, РОЗТЯГНЕННІ СУХОЖИЛЛЯ

11.1. Перелом - це порушення цілісності кістки. Ознаки перелому кістки - різкий біль, набрякання в місці травми, зміна форми пошкодженої кістки. В ділянці перелому кістка рухома, як у суглобі, зміщення відламків кістки супроводжується хрустом та посиленням болю.

11.2. Але при переломі без зміщення відламків перелічені симптоми можуть обмежуватись болем, який посилюється при рухах. Якщо перелом відкритий і є зовнішня кровотеча, у першу чергу треба її зупинити.

11.3. Потерпілому потрібно забезпечити спокій і дати дві таблетки анальгіну. До ділянки перелому треба обережно прикласти лід у поліетиленовому мішечку чи тканину, змочену холодною водою. Крім того, необхідно знерухомити як пошкоджену кістку, так і прилеглі до неї суглоби вище та нижче місця перелому. При переломі плеча чи стегна потрібно зафіксувати два лежачих нижче суглоби (крім ліктя чи коліна, ще кисть чи стопу). Знерухомлення виконується підручними матеріалами або спеціальними шинами, які міцно прибинтовують до кінцівки. При повній відсутності підручних матеріалів постраждалу ногу треба прибинтувати до здорової ноги, а руку до тулуба.

12. РОЗТЯГНЕННЯ ЗВ'ЯЗОК І ВИВИХИ У СУГЛОБАХ

12.1. Ці види пошкоджень виникають в ділянці суглобів при надмірно сильних та неприродних рухах кінцівок і викликають біль та тимчасову непрацездатність.

12.2. Розтягнення чи розрив зв'язок найчастіше виникають у колінному і голінковому суглобах. У момент пошкодження виникає різкий біль, який інколи посилюється через деякий час внаслідок крововилива. Ділянка суглоба набрякає, крізь шкіру просвічує синець. Суглоб болючий при дотиках, але потерпілий не втрачає здатності до пересування.

12.3. Вивих - це стійке зміщення кісток у суглобі, коли суглобні поверхні перестають стикатися частково чи повністю. Вивихи найчастіше зустрічаються в плечовому та кульшовому суглобах. Зв'язки при цьому розриваються, а кістки розходяться і займають неприродне положення. Вивихнутий суглоб набрякає і змінює зовнішній вигляд, що легко побачити при порівнянні його з протилежним суглобом. Обсяг рухів у пошкодженому суглобі знижений, кожен рух викликає

біль. Першою допомогою при обох видах травм є накладання холодного компресу на травмований суглоб. При розтягненні чи розриві зв'язок треба накласти тугу пов'язку. Вивихнуту кінцівку треба зафіксувати в тому положенні, яку вона прийняла, самотійно вправляти її не слід. Потерпілого треба негайно направити до лікарні.

13. ОЖИВЛЕННЯ

13.1. Необхідність оживлення потерпілого виникає при різноманітних тяжких травмах, утопленні, ураженні електричним струмом, гострих отруєннях, інфаркті міокарду, крововтратах і т.ін.

13.2. При зупинці серцевих скорочень і дихання настає клінічна смерть, яка, якщо не проводити оживлення, через 5-7 хвилин переходить в біологічну смерть. Безсумнівними ознаками біологічної смерті є помутніння рогівки ока та її висихання. При здавленні ока пальцями з боків зіниця звужується, стаючи схожою на котячу. Пізніше з'являються трупне залякнення м'язів голови та трупні плями синюватого кольору в нижчележачих ділянках шкіри.

13.3. Якщо настала біологічна смерть, проводити оживлення немає сенсу. При зупинці дихання перестає рухатись грудна клітка, повітря не виходить із рота чи носа, що перевіряється дзеркалом або ниткою.

13.4. Штучне дихання здійснюється методом "рот до рота" чи "рот до носа" після перевірки стану ротової порожнини та глотки. Потерпілому, що лежить на спині, однією рукою підіймають шию, а другою закидають голову, затуляючи при цьому ніс. Той, що проводить оживлення, робить глибокий вдих, міцно притуляє свій рот до рота потерпілого (можна через марлю чи тонку тканину) та з силою видихає. Грудна клітка потерпілого при цьому розширюється. Потім треба дати повітрю вийти із легенів і через 3-5 секунд повторити все знову. При зупинці серця пульс не виявляється.

13.5. Закритий (непрямий) масаж серця здійснюють двома руками, поклавши кисті рук одна на одну, шляхом досить сильних поштовхів нижньої частини грудної клітки з періодичністю 60 за хвилину. Якщо оживлення проводять двоє, то після одного штучного вдиху треба зробити 4 поштовхи. Якщо надає допомогу один, то після 3 вдихів він робить 15 поштовхів грудної клітки. Оживлення треба робити відразу на місці події, не чекаючи прибуття медичних працівників.

14.1. При тяжких пораненнях і раптових захворюваннях необхідна термінова доставка потерпілого в лікувальний заклад. Якщо це неможливо здійснити службою швидкої медичної допомоги, треба транспортувати потерпілого власними силами. Транспортування повинно бути швидким і безпечним для пораненого. При цьому можна використовувати носилки або підручні предмети. Найбільш швидким і зручним є перевезення потерпілого транспортними засобами, але йому треба надати правильне положення.

14.2. Положення потерпілого при транспортуванні залежить від виду травми. Сидячи доставляють потерпілих із порівняно легкими пораненнями обличчя і рук. В лежачому положенні на спині транспортують поранених, що мають травми голови, хребта чи кінцівок, але не втратили свідомості.

14.3. При пошкодженні таза і відкритих пораненнях черевної порожнини рекомендується положення на спині із зігнутими в колінах ногами. Напівсидяче положення з витягнутими ногами надають при пораненні шиї і значних пораненнях рук. Напівсидяче положення, але із зігнутими в колінах ногами, треба надати при закритих травмах чи захворюванні органів черевної порожнини і при пораненнях грудної клітки. При значній втраті крові і тяжкому стані пораненого необхідне положення на спині з піднятими до гори ногами і руками, але опущеною головою.

14.4. Якщо поранений знепритомнів, його транспортують лежачи на боці, але при травмах хребта треба надати йому положення лежачи на животі з поверненою набік головою.

15. ТРАВМИ ГРУДЕЙ

15.1. Глибокі поранення грудної клітки, що проникають в грудну порожнину, небезпечні, передусім, порушенням дихання. Якщо повітря заходить крізь рану в плевральну порожнину, легень здавлюється і виключається з акту дихання. Це явище має назву "відкритий пневмоторакс". При відкритому пневмотораксі рана "дихає" - повітря з шумом входить та виходить крізь рану, чутно присмоктування повітря при вдиху, а під час видиху чи кашлі з'являються пухирці крові. Перша допомога полягає в накладенні на рану герметичної пов'язки. Спочатку треба накласти на рану лист поліетилену чи прогумованої тканини, потім - марлеву пов'язку, яка клеїться до тіла лейкопластиром. Далі грудна клітка міцно бинтується. Потерпілому надають напівсидяче положення і забезпечують спокій.

15.2. Закрита травма грудей часто супроводжується переломами ребер і грудини. При цьому виникає біль в місці перелому, що посилюється при кашлі і глибоких вдихах. Ускладнення подібних переломів - поранення легенів та інших органів грудної порожнини гострими відламками кісток.

Потерпілому надають напівсидяче положення із зігнутими в колінах ногами, забезпечують повний спокій і прикладають холод до місця пошкодження.

Для зменшення болю грудну клітку треба декілька разів стягнути рушниками чи широким бинтом. Дають випити 1-2 таблетки анальгину чи інших знеболюючих.

16. ТРАВМИ ЧЕРЕПА

16.1. Черепно-мозкові травми виникають при падінні з висоти, ударах твердими предметами, при транспортних катастрофах. Струс головного мозку зустрічається найчастіше. Його ознаки - хоча б короткочасна втрата свідомості, нудота чи блювання, слабкість. Потерпілий не пам'ятає подій перед травмою та моменту травми, він скаржиться на запаморочення, шум в вухах, сонливість, можливе порушення зору. Удар головного мозку - більш тяжка травма, при якій, крім струсу, виникає пошкодження окремої ділянки мозку. Всі симптоми струсу виражені сильно, до них додаються інші порушення - чутливості, руху в кінцівках, ковтання тощо. Найсерйозніше ускладнення травми черепа - здавлювання мозку. При ньому після відновлення свідомості знов настає погіршення стану через крововилив у мозок.

16.2. Домедичною допомогою є охолодження голови шляхом прикладання

мішечка з льодом. Потерпілий повинен знаходитись у максимально спокійному та зручному положенні на спині з дещо піднятою головою та верхньою частиною тулуба. Якщо потерпілий в свідомості, йому дають випити дві таблетки дімедролу.

16.3. Якщо він знепритомнів, треба запобігти попаданню блювотних мас в дихальні шляхи - покласти потерпілого на бік, підтримуючи потерпілому голову. Госпіталізувати необхідно навіть при покращенні його стану.

17. ТРАВМИ ХРЕБТА

17.1. Травми хребта виникають при падінні з висоти, насильних поворотах тулуба чи шиї, ударах в ділянку хребта, обвалах землі та породи в шахтах та на будівництві, падінні на землю при ожеледиці. Підозра на перелом хребта виникає при різкому болю в якомусь відділі.

17.2. Головна небезпека такої травми - пошкодження спинного мозку, що загрожує довічною інвалідністю. Симптоми такого пошкодження неможливість піднятися і розпрямити сечовий міхур і пряму кишку. Ці симптоми можуть виникнути відразу чи розвиваються поступово. Можливий шок.

17.3. Головною особливістю першої допомоги при травмах хребта є максимально обережне переміщення і транспортування потерпілого. Краще це робити на твердому щиті при положенні на спині з невеликим тканинним валиком під попереком. Якщо він втратив свідомість, йому надають положення лежачи на животі з поверненою набік головою.

17.4. При перекладенні потерпілого не можна допускати прогинання чи поворотів його тіла, тому таку операцію повинні виконувати 3-4 чоловіка.

17.5. Можна переносити потерпілого на звичайних носилках, обладнаних твердою підкладкою. При травмах шийного відділу хребта голову треба покласти на валик, зроблений з одягу. При цьому голову не можна нахилити чи закидати. Треба бути готовим до виконання штучного *дихання при його* зупинці. У випадку блювання голову потерпілого обережно повертають вбік.

18. ТРАВМИ ЖИВОТА

18.1. Проникаюча травма живота небезпечна пораненням органів черевної порожнини. Відмічається сильний біль, але кровотеча з рани несильна. Інші симптоми залежать від поранення конкретного органа, що описано нижче.

18.2. Потерпілому треба забезпечити повний спокій у горизонтальному положенні на спині із зігнутими в колінах ногами. Органи, які випали через рану (наприклад, петля кишки), не можна вправляти назад, їх треба накрити зверху чистою, краще стерильною, марлею.

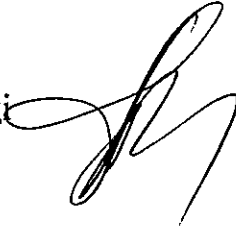
18.3. Закрита травма живота виникає внаслідок прямої дії пошкоджуючої сили на органи черевної порожнини. Травми внутрішніх органів при цьому не супроводжуються зовнішньою кровотечею. При розриві порожнистого органа (наприклад, шлунку) відмічається сильний біль у всіх відділах живота. Пізніше виникає помірне підвищення температури і прискорення пульсу, риси обличчя загострюються. М'язи черевної стінки напружуються, часто виникає блювання. При розриві печінки чи селезінки біль виражений не так різко. Виникає сильна внутрішня кровотеча. Відмічається блідість, слабкість, спрага, частий пульс. При

пошкодженні нирки, крім того, спостерігається почервоніння сечі.

18.4. Потерпілому треба забезпечити повний спокій у напівсидячому положенні. Не можна їсти, пити і ковтати ліки, а на живіт треба покласти мішечок з льодом чи холодний компрес.

Розробив:

Головний спеціаліст з охорони праці

Тетяна АЛЕКСЕЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Департаменту охорони
здоров'я виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
від 03.02.2020 № 123 ..

ІНСТРУКЦІЯ З ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ІНСТРУКТАЖУ З ОХОРОНИ ПРАЦІ №1

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Закон України "Про охорону праці" розповсюджується на всі підрозділи Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі -Департамент) і передбачає, що при укладанні трудового договору працівник має бути проінформований під підпис про умови праці, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних та шкідливих виробничих факторів, та можливі наслідки їх впливу на здоров'я працівника та його права на пільги й компенсацію за роботу в цих умовах.

Дозвіл на виконання робіт усім особам, які приймаються на державну службу або роботу до Департаменту, працівникам державних органів, підприємств, установ, організацій, які відряджені до Департаменту для виконання завдань, покладених на Департамент, надається після проведення з ними вступного інструктажу з охорони праці за наявності задовільних результатів перевірки їх знань, набутих під час проведення первинного інструктажу з охорони праці та первинного протипожежного інструктажу.

Працівник має право:

знати про умови праці та про наявність на робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до вимог законодавства і колективного договору; працівнику не може пропонуватися робота, що за медичним висновком йому протипоказана;

відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують;

розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо керівництво Департаменту не виконує законодавства про охорону праці, не додержується умов колективного договору; у цьому разі працівникові виплачується вихідна допомога у розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

Працівник зобов'язаний:

знати вимоги нормативно-правових актів, відомчих наказів та інструкцій з питань охорони праці й пожежної безпеки і керуватися ними під час трудової діяльності;

дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я інших людей під час виконання будь-яких робіт чи перебування на території Департаменту;

проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Керівництво Департаменту зобов'язано створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Керівництво Департаменту у межах компетенції (відповідно до розподілу обов'язків) несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

2. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ У ПРИМІЩЕННЯХ ТА НА ТЕРИТОРІЇ ДЕПАРТАМЕНТУ

У випадку пожежі чи іншої надзвичайної ситуації евакуація людей здійснюється незадимлювальними сходами в напрямках, які зазначено на планах (схемах) евакуації, розміщених на видних місцях усіх поверхів адміністративних будівель.

У приміщеннях забороняється:

- палити (для куріння відведено спеціальні місця);
- влаштувати тимчасові електромережі, застосовувати саморобні плавкі вставки в запобіжниках і саморобні подовжувачі, експлуатувати світильники зі знятими ковпаками (розсіювачами);

- використовувати вимикачі та штепсельні розетки для розвішування на них одягу або інших предметів, обгортати електролампи й світильники папером;

- користуватися побутовими електроприладами, залишати без нагляду ввімкнені в електромережу кондиціонери, комп'ютери, лічильні та друкарські машинки тощо;

- захаращувати проходи, запасні виходи, підступи до засобів пожежогасіння, використовувати пожежні крани, рукави й пожежний інвентар не за призначенням;

- використовувати для зберігання документів, інвентарю шафи інженерних комунікацій.

На територіях внутрішніх дворів та зовнішніх прилеглих до адміністративних будівель Департаменту, територіях (далі - територія) небезпеку становлять рухомий транспорт (особливо в місцях перетину транспортних і пішохідних маршрутів), каналізаційні решітки та люки, які під час проведення ремонтно-профілактичних робіт можуть бути відкритими, звисання льоду з дахів будівель у зимовий період тощо.

На території забороняється:

- палити (для куріння відведено спеціальні місця);

- користуватися неочищеними від снігу та льоду маршрутами;

- проходити чи проїжджати безпосередньо поруч з працюючими вантажопідіймальними механізмами;

- перестрибувати через відкриті каналізаційні решітки та люки;

- перебувати під звисаючим з дахів будівель льодом чи снігом;

- перебувати на території, позначеній огорожею чи спеціальними знаками про ведення на ній будівельних, профілактичних, ремонтних та інших робіт (за винятком

працівників, уповноважених на проведення таких робіт).

У разі виявленні працівником фактора, що може призвести до нещасного випадку, необхідно терміново інформувати черговий підрозділ за відповідним місцем дислокації Департаменту та свого безпосереднього керівника.

3. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ВНУТРІШНЬОГО ТРУДОВОГО РОЗПОРЯДКУ

Робота працівника регламентується Правилами внутрішнього трудового розпорядку, ціль яких зміцнення трудової дисципліни, організація праці, раціональне використання робочого часу, підвищення продуктивності праці.

Працівник повинен:

- підвищувати якість роби, додержуватись вимог трудової дисципліну;
- утримувати своє робоче місце в належному стані, виконувати встановлений порядок зберігання матеріальних цінностей, документів;
- виконувати вимоги з охорони праці.

Адміністрація Департаменту повинна:

- своєчасно та у повному обсязі забезпечувати *працівників* матеріально-технічними ресурсами, необхідними для виконання службових завдань, забезпечувати належні умови праці;
- розробляти та запроваджувати систему матеріального та морального заохочення з метою підвищення продуктивності та якості праці, раціонального та ощадливого використання обладнання та матеріальних ресурсів;
- вимагати від працівника виконання роботи, передбаченої трудовим договором та посадовою інструкцією;
- забезпечити дотримання встановленою законодавством тривалості робочого тижня.

Тривалість робочого часу не повинна перевищувати 40 годин на тиждень.

Встановити п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями з урахуванням специфіки державної служби. Режим роботи:

- початок роботи - 9:00;
- перерва- з 13:00 до 13:45;
- закінчення роботи -18:00;
- п'ятниця- до 16:45.

Вихідні встановлюються у суботу та неділю.

Напередодні святкових днів (ст. 73 Кодексу законів про працю України) тривалість робочого часу скорочується на одну годину. Ця норма поширюється на випадок перенесення в установленому порядку передсвяткового дня на інший день тижня з метою об'єднання днів відпочинку.

Організовувати роботу надурочно або у неробочі дні тільки у виняткових випадках за попереднім узгодженням з профспілковим комітетом. Працівники повідомляються про такі роботи не менш як за добу до їх початку.

Вагітним жінкам, жінкам, які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину-інваліда, в тому числі таку, що знаходиться під їх опікою, або здійснюють нагляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку, на їх прохання встановити неповний робочий день або неповний робочий тиждень з оплатою, пропорційною до відпрацьованого часу.

Черговість надання щорічних відпусток встановлюється адміністрацією Департаменту по узгодженню з профспілковою організацією (представником трудового колективу).

Надавати щорічні та додаткові відпустки працівникам у порядку, визначеному трудовим законодавством України, згідно з графіками, які затверджуються спільно з профспілковим комітетом на початку кожного року.

Надавати працівникам, у сім'ях яких є діти віком до 14 років, можливість відпочинку у період з травня до серпня.

Відповідно до ст. 57, 58, 59 Закону України «Про державну службу» надавати щорічну відпустку тривалістю 30 календарних днів, а державним службовцям, які мають стаж роботи в державних органах понад 5 років, надавати додаткову оплачувану відпустку тривалістю до 15 календарних днів з виплатою допомоги для оздоровлення у розмірі середньомісячної заробітної плати.

4. КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР (УГОДА)

Одним з найголовніших документів по захисту прав працівників є колективний договір (угода), який укладається між трудовим колективом та адміністрацією Департаменту. Затверджується він на загальних зборах терміном на три роки.

Адміністрація Департаменту та профспілковий комітет (представник трудового колективу) звітують перед трудовим колективом про його виконання.

В ньому договорі сторони передбачають працівникам соціальні гарантії в галузі охорони праці на рівні не нижче передбачених законодавством; їх обов'язки, а також комплексні заходи по досягненню встановлених норм безпеки, гігієни праці та виробничого середовища; підвищенню наявного рівня охорони праці; запобіганню виробничого травматизму, професіональних захворювань і аварій.

В ньому передбачаються компенсації та пільги за роботу на шкідливих роботах, та на роботах з тяжкою фізичною працею, скорочений робочий день, додаткову відпустку, забезпечення лікувально-профілактичного харчування та інше.

5. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

В кожному структурному підрозділі і на робочому місці, адміністрація Департаменту повинна створити умови праці згідно з вимогами нормативних актів, а також забезпечити додержання прав працівників гарантованих законодавством про охорону праці.

Для забезпечення організаційно-профілактичної роботи по охороні праці, в Департаменті створена служба охорони праці, яка підпорядкована безпосередньо директору Департаменту.

Спеціаліст по охороні праці має право видавати керівникам структурних підрозділів приписи по усуненню недоліків по охороні праці, які обов'язкові для виконання і які відмінити може тільки директор Департаменту.

Ліквідація служби охорони праці допускається тільки з ліквідацією Департаменту.

Обов'язки адміністрації Департаменту по охороні праці:

- створює в кожному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до

вимог нормативних актів, забезпечувати додержання прав працівників, гарантованих законодавством України про охорону праці;

- забезпечує суворе дотримання працівниками вимог охорони праці, безперебійну роботу офісної техніки, утримання у належному стані будівлі.

- відповідно до ст. 13 Закону України «Про охорону праці» створює відповідні служби і призначати посадових осіб, які забезпечуватимуть вирішення конкретних питань охорони праці в Департаменті *охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)*, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх додержання.

- забезпечує державні гарантії (оплата праці) для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання тощо.

Обов'язки працівника по охороні праці:

- знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці;

- додержуватись зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку;

- здійснювати методичну допомогу в організації опрацювання ефективної системи управління охороною праці в кожному структурному підрозділі Департаменту.

- здійснювати контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці в Департаменті.

- співпрацювати з адміністрацією Департаменту у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посилюючих заходів щодо усунення будь-якої виробничої ситуації, яка створює загрозу життю чи здоров'ю.

6. НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Всі працівники, які приймаються на роботу та в процесі роботи проходять на підприємстві навчання, інструктаж з питань охорони праці, правил надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків та правила поведінки при аваріях.

Перед перевіркою знань з питань охорони праці на підприємстві організується навчання, лекції, семінари, консультації.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання та перевірку знань правил охорони праці забороняється.

Перевірка знань проводиться постійно діючою комісією.

Відповідальність за організацію навчання та перевірку знань по охороні праці покладається на керівника (власника).

Контроль за навчанням та періодичністю перевірки знань охорони праці, виконує служба охорони праці.

Повторна перевірка знань по охороні праці проводиться не рідше одного разу на рік, а посадових осіб - одного разу в три роки.

Кожний працівник перш ніж приступити до роботи повинен пройти інструктаж по охороні праці.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці

поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Вступні інструктажі.

Вступний інструктаж з питань охорони праці та вступний протипожежний інструктаж (далі - вступний інструктаж) проводиться:

з усіма особами, які приймаються на державну службу або роботу до Департаменту;

з усіма особами, що прибули на стажування до Департаменту;

з працівниками державних органів, підприємств, установ, організацій, які відряджені до Департаменту.

Проведення вступного інструктажу є обов'язковим у кожному окремому випадку прийняття особи на державну службу або роботу, прибуття на стажування або на практику й не залежить від того, чи працювала або проходила практику ця особа у Департаменті раніше.

Кожна особа, яка приймається на роботу, прибуває на вступний інструктаж з Контрольним листом проходження інструктажів з питань охорони праці та пожежної безпеки (далі - Контрольний лист), який видається підрозділом з питань кадрової роботи, що здійснює оформлення відповідної особи на роботу.

Після проходження інструктажів зазначена особа повертає Контрольний лист до підрозділу, що його видав, для зберігання в особовій справі разом з наказом про призначення відповідної особи на посаду (рекомендовану (примірну) форму Контрольного листа наведено в додатку 1 до Положення).

Вступний інструктаж проводиться за програмою, яка розробляється службою охорони праці та затверджується в установленому законодавством порядку.

У програмі вступного інструктажу визначаються права та обов'язки працівників з питань охорони (безпеки) праці, загальні правила поведінки працівників у приміщеннях та на території Департаменту, порядок утримання та використання наявних засобів протипожежного захисту, порядок дій працівників у разі виникнення пожежі, аварії тощо, порядок надання першої (долікарської) допомоги потерпілим у нещасних випадках, відповідальність, яку несуть працівники у разі порушення вимог законодавства про охорону праці та нормативних актів з охорони праці Департаменту.

Вступний інструктаж проводять головний спеціаліст з охорони праці, який в установленому законодавством порядку пройшов навчання і перевірку знань з питань охорони праці та пожежної безпеки, отримав відповідне посвідчення і до функціональних обов'язків яких належить проведення відповідних інструктажів.

Зазначений працівник веде такі журнали:

журнал реєстрації вступних інструктажів з питань охорони праці,
форму якого визначено у додатку 5 до Типового положення про *порядок* проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці;

журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці.

Головний спеціаліст з охорони праці, який провів вступний інструктаж, здійснює належний запис у журналі реєстрації відповідного інструктажу та в Контрольному листі.

Первинні інструктажі.

Первинний інструктаж з охорони праці та первинний протипожежний інструктаж (далі - первинний інструктаж) проводиться:

- з працівниками, новоприйнятими на роботу (постійну чи тимчасову) до

Департаменту;

- з працівниками, переведеними в структурному підрозділі з однієї посади на іншу, якщо змінюються умови праці;

- з особами, які прибули на стажування до Департаменту;

- з студентами, які прибули до Департаменту на стажування або для проходження практики;

- з працівниками державних органів, підприємств, установ, організацій, які відряджені до Департаменту, виконання завдань, покладених на Департамент.

Первинний інструктаж проводить керівник підрозділу безпосередньо на робочих місцях працівників до початку виконання ними робіт.

Під час проведення первинного інструктажу з охорони праці працівники ознайомлюються з вимогами законодавства про охорону праці, актів з питань охорони праці Департаменту, відповідно до виконуваних працівниками робіт.

Працівники, які здійснюють роботу, пов'язану з персональними комп'ютерами (далі - ПК) з відеодисплейними терміналами (далі - ВДТ), у тому числі на тих, які мають робочі місця, обладнані ПК з ВДТ і периферійними пристроями, проходять первинний інструктаж з електробезпеки та інструктаж при роботі на персональних комп'ютерах.

Під час проведення Первинного протипожежного інструктажу працівників ознайомлюють із:

- стислою характеристикою пожежної небезпечності устаткування, речовин та матеріалів, що використовуються під час роботи у певному приміщенні (будівлі);

- можливими причинами виникнення пожеж та запобіжними заходами і діями щодо них;

- правилами (інструкціями) з питань пожежної безпеки, встановленими для працівників певного приміщення (будівлі) із зазначенням місць для паління (якщо воно не забороняється);

- наявними в приміщенні (будівлі) засобами зв'язку;

- правилами утримання шляхів евакуації; місцезнаходженням первинних засобів пожежогасіння та правилами їх використання; діями у разі виникнення пожежі (порядком виклику пожежної охорони, сповіщення про пожежу, проведення евакуації тощо).

Про проведення первинного інструктажу і про допуск працівника за результатами перевірки знань до виконання робіт керівник, який провів первинні інструктажі, вносить запис до Контрольного листа (у випадку проведення інструктажу з новоприйнятим працівником) та до таких журналів:

журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці, форму якого визначено в додатку 6 до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці;

Сторінки журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці нумеруються, прошнуровуються й скріплюються печаткою підрозділу з питань документального забезпечення (загального діловодства) Департаменту.

Забезпечення ведення журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці та журналу реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки покладається на головного спеціаліста з охорони праці Департаменту.

Повторні інструктажі

За організацією проведення і змістом повторний інструктаж з питань охорони

праці та повторний протипожежний інструктаж (далі - повторний інструктаж) відповідає первинним інструктажам з цих питань.

Повторний інструктаж проводиться раз на 6 місяців.

Позапланові інструктажі

За організацією проведення позаплановий інструктаж з питань охорони праці та позаплановий протипожежний інструктаж (далі - позаплановий інструктаж) відповідають первинним інструктажам з цих питань.

Зміст позапланового інструктажу визначається керівником структурного підрозділу окремо в кожному випадку залежно від причин і обставин, що спричинили проведення такого інструктажу, а саме: уведення у дію нових нормативних актів з питань охорони праці та пожежної безпеки, а також унесення змін до актів з цих питань;

- виникнення факторів, що впливають на стан охорони праці й пожежної безпеки;

- порушення працівниками вимог нормативних актів про охорону праці, що може призвести або призвело до травм, аварій, пожеж тощо;

- виявлення посадовими особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці, незнання працівником правил безпеки, що стосуються робіт, виконуваних цим працівником;

- тривалості перерви у виконанні робіт понад 60 календарних днів.

Цільові інструктажі

Цільовий інструктаж з питань охорони праці та цільовий протипожежний інструктаж (далі - цільовий інструктаж) проводяться на робочих місцях працівників їх керівником у таких випадках:

- ліквідації аварії або стихійного лиха;

- проведення робіт, на виконання яких відповідно до законодавства оформлюється наказ або розпорядження.

Зміст цільового інструктажу визначається окремо в кожному випадку залежно від причин і обставин, що спричинили проведення такого інструктажу.

Запис про проведення цільового інструктажу робиться у наказі або розпорядженні про виконання робіт.

7. ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА

Електромережі, електроприлади слід експлуатувати тільки у справному стані з урахуванням рекомендацій їх виробників.

Для попередження електротравм необхідно до початку роботи на електрифікованому устаткуванні перевіряти його справність, ізоляцію проводів і надійність заземлення. Торкатися до оголених струмоведучих частин електрообладнання забороняється (електричний струм силою 0,1 А смертельно небезпечний для людини).

У разі виникненні неполадок в електрообладнанні працівнику необхідно поінформувати про це свого безпосереднього керівника та викликати відповідного фахівця для їх усунення

Працівникам забороняється:

самостійно проводити ремонт електрообладнання (комп'ютерів,

факсимільних апаратів, подовжувачів, електричних розеток та вимикачів, холодильників, настільних ламп тощо);

- експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою або такою, що під час експлуатації втратила захисні властивості, ізоляцією;

- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам ПУЕ, що пред'являються до переносних (пересувних) електропроводок;

- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання;

користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами;

- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

- використання побутових електронагрівальних приладів без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях (приміщеннях), де їх застосування заборонено.

У всіх незалежно від призначення приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

8. ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

За стан пожежної безпеки в окремому приміщенні відповідає працівник, який працює в цьому приміщенні і на якого розпорядженням його керівника покладено виконання таких обов'язків.

Прізвище та посада відповідального працівника за стан пожежної безпеки в окремому приміщенні зазначаються на таблиці, вивішеній на видному місці біля виходу з цього приміщення.

У будівлях, які мають два поверхи і більше, на видних місцях розміщуються плани (схеми) евакуації працівників та майна на випадок пожежі.

Меблі та обладнання у службових приміщеннях слід розміщувати так, щоб забезпечувався вільний (завширшки не менше 1 м) прохід до дверей цього приміщення.

Після закінчення роботи паперові та інші вогнебезпечні відходи слід прибирати в спеціально відведені місця.

Документи, папір та інші вогнебезпечні матеріали слід зберігати на відстані не менше 1 м від електроустаткування та під електрощитами, 0,5 м від світильників, 0,25 м від приладів опалення та 0,5 м від повітроводів.

Наявні засоби протипожежного захисту (пожежна та охоронно-пожежна сигналізація, первинні засоби гасіння вогню тощо) слід утримувати в справному стані.

У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожний працівник зобов'язаний негайно повідомити про пожежу за телефоном 101:

- вказавши при цьому місцезнаходження об'єкта, кількість поверхів будинку, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також

повідомити своє прізвище;

- повідомити про пожежу свого безпосереднього керівника;

- вжити (за можливості) заходів щодо евакуювання людей та збереження матеріальних цінностей;

- за можливості (у разі необхідності) вимкнути вентиляцію та знеструмити електромережу;

розпочати гасіння (локалізацію) пожежі первинними засобами-пожежогасіння - вогнегасниками (адміністративні будівлі оснащено вуглекислотними вогнегасниками ОУ-6; будова та порядок приведення у дію вогнегасника визначені в додатку до цієї програми) та всіма іншими підручними засобами;

- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.

Керівник та підрозділ охорони, яким повідомлено про виникнення пожежі, повинні:

- перевірити, чи викликано Державну пожежну охорону та знеструмлено (у разі необхідності) електромережу і вимкнено вентиляцію;

- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), вивести за межі небезпечної зони всіх працівників, які не беруть участь у ліквідації пожежі;

- організувати зустріч підрозділів Державної пожежної охорони та забезпечити їм безперешкодний доступ до місця виникнення пожежі.

9. НАДАННЯ ПЕРШОЇ (ДОМЕДИЧНОЇ) ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ПРИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКАХ

У всіх випадках ураження працівників потрібно терміново викликати лікаря за телефоном 103 або доставити потерпілого до лікувального закладу після вжиття заходів для подання першої медичної допомоги.

Як правило, першу домедичну допомогу (найпростіші медичні дії, що виконуються безпосередньо на місці події у найкоротші строки після травмування) надають працівники, котрі перебувають поруч.

Працівник, який виявив нещасний випадок, або за змогою і сам потерпілий повинні негайно повідомити безпосереднього керівника чи іншу уповноважену особу Департаменту і вжити заходів для надання необхідної допомоги.

Оптимальним строком надання першої допомоги вважаються 10 хв. після настання нещасного випадку. Варто пам'ятати, що незворотні процеси починаються приблизно через 3 — 5 хв. після зупинки серця.

Під час надання першої допомоги слід:

- звільнити потерпілого від подальшого впливу небезпечного фактора;

- за необхідності винести на свіже повітря, якщо потрібно звільнити від одягу, що заважає дихати;

- визначити характер і ступінь пошкодження тіла;

- вжити необхідних заходів для порятунку потерпілого;

- підтримати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника.

Для успішного надання першої допомоги необхідно вміти:

- швидко і правильно оцінити ситуацію в екстремальних умовах;
- оцінити стан потерпілого, діагностувати вид, особливості ураження (травми);
 - визначити вид необхідної першої медичної допомоги, послідовність вжиття відповідних заходів, за необхідності коригувати їх;
 - здійснювати весь комплекс невідкладної реанімаційної допомоги, контролювати ефективність;
 - тимчасово зупиняти кровотечу накладанням джгута, стискуючої пов'язки, затисканням судини пальцем;
 - виконувати штучне дихання та закритий масаж серця, оцінювати їх ефективність;
 - накладати пов'язки, косинки, шини при переломах кісток, важкому забитті, термічному ураженні;
 - надавати допомогу при ураженні електричним струмом, у т.ч. в екстремальних умовах;
 - надавати допомогу при тепловому і сонячному ударах, утопленні, гострому отруєнні;
 - використовувати підручні засоби для надання першої медичної допомоги при транспортуванні потерпілого;
 - визначати необхідність виклику швидкої медичної допомоги, медичного працівника;
 - евакуювати потерпілого попутним (неприспосованим) транспортом;
 - користуватися аптечкою першої допомоги.

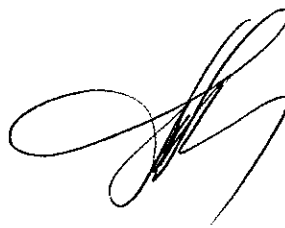
Теоретичні знання та практичні навички з питань надання першої медичної допомоги працівники отримують під час навчань, які організуються підрозділами з питань кадрової роботи Департаменту відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за №231/10511.

10. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

За порушення Закону України «Про охорону праці», Кодексу цивільного захисту України та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці й пожежної безпеки, за створення перешкод посадовим особам органів державного нагляду за охороною праці й пожежною безпекою в їх діяльності винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законодавством.

Розробив:

Головний спеціаліст з охорони праці

Тетяна АЛЕКСЕЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Департаменту охорони
здоров'я виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
від 03.02.2020 № 123

ІНСТРУКЦІЯ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ №3

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція розроблена відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, «Правилами пожежної безпеки в Україні», затвердженими наказом МВС України від 30.12.2014р. №1417 та інших чинних нормативно-правових актів з питань забезпечення пожежної безпеки. Інструкція є нормативним актом з питань пожежної безпеки, її вимоги обов'язкові до виконання усіма працівниками підприємства, організацій, що орендують приміщення, та відвідувачами.

1.2. Відповідальність за утримання приміщень офісу в належному протипожежному стані в цілому покладається на директора Департаменту охорони здоров'я, а окремих підрозділів Департаменту і приміщень на керівників цих відповідних підрозділі та осіб, які знаходяться в окремих приміщеннях.

1.3. В кожному приміщенні має бути вивішена табличка із зазначенням посади, приз віща, ініціалів особи відповідальної за пожежну безпеку, в даному приміщенні.

1.4. Кожний працівник закладу до початку виконання службових обов'язків повинен пройти вступний та первинний інструктаж з пожежної безпеки. Проведення інструктажу фіксується в Контрольному листі про проходження інструктажів з питань охорони праці та пожежної безпеки і в Журналі реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки.

В контрольному листі та журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, яку інструктують та особи, які проводять інструктаж.

Повторний інструктаж проводиться один раз на рік.

1.5. Крім інструктажів з питань пожежної безпеки кожен працівник повинен бути ознайомлений з даною інструкцією.

1.6. Дана інструкція повинна знаходитись в усіх приміщеннях закладу.

1.7. У кожному приміщенні на видному місці біля телефонів повинні бути вивішені таблички із зазначенням номера телефону для виклику пожежної частини.

1.8. На видному місці під склом повинен розміщуватись план евакуації на випадок пожежі.

1.9. Заклад забезпечується вогнегасниками із розрахунку - один вогнегасник на 40 кв.м. площі закладу.

1.10. Відстань від найбільш віддаленого місця приміщення до місця розташування вогнегасника не повинна перевищувати 20 м.

1.11. Кожен працівник повинен знати місця знаходження вогнегасників,

внутрішніх пожежних кранів, інших первинних засобів пожежогасіння та вміти ними користуватися.

1.12. Вогнегасники слід встановлювати в легкодоступних та помітних місцях (коридорах, біля входів або виходів з приміщень тощо), а також у пожежонебезпечних місцях.

1.13. Підхід до місця розміщення вогнегасників мають бути завжди вільними.

1.14. Переносні вогнегасники повинні розміщуватись шляхом навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для її повного відчинення. Біля вогнегасника повинна бути вивішена пам'ятка «Як користуватися вогнегасником».

1.15. Для зазначення місця знаходження вогнегасників слід встановити вказівні знаки «Вогнегасник» на висоті 2-2,5м від рівня підлоги як з середини, так поза приміщенням (за потреби).

1.16. Палити в приміщенні Департаменту охорони здоров'я заборонено.

1.17. Заряди у вогнегасниках замінюються відповідно до інструкції з їх експлуатації.

1.18. Не допускається :

1.18.1. Влаштувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері, такі двері, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей.

1.18.2. Захаращувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші і площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, обладнанням, різними матеріалами, навіть якщо вони не зменшують нормативну ширину.

1.18.3. Забирати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель.

1.18.4. Застосовувати на шляхах евакуації горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок.

1.18.5. Розташовувати у тамбурах виходів гардероби, вішалки для одягу, пристосовувати їх для торгівлі, а також зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентарю та матеріалу.

1.18.6. Влаштувати в загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій, зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети.

1.18.7. Знімати передбачені проектом двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток.

1.18.8. Замінити армоване скло на звичайне у дверях та фрамугах всупереч передбаченому за проектом.

1.18.10. Зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінках сходових кліток або закладати їх.

1.18.11. Розвішувати у сходових клітках на стінах стенди, панно тощо.

1.19. Двері на шляхах евакуації повинні відчинятись в напрямку виходу з будівлі (приміщень).

1.19.1. Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним

освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок.

Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будівлі людей.

1.19.2. Шляхи евакуації, що не мають природного освітлення, повинні постійно освітлюватися електричним світлом (у разі наявності людей).

1.19.3. На дверях евакуаційних виходів слід вивішувати (наклеювати) приписуючий знак із зображенням людини, що біжить, у напрямку виходу.

1.20. За невиконання даної інструкції працівники притягуються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

2. УТРИМАННЯ ПРИМІЩЕНЬ ТА ОБЛАДНАННЯ

2.1. Меблі та обладнання мають розміщуватися таким чином, щоб забезпечувати вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення.

2.2. Електромережі, електроприлади і офісне обладнання повинні експлуатуватися тільки у справному стані, з урахуванням вказівок та рекомендацій заводів-виготовлювачів.

2.3. У разі виникнення пошкоджень електромереж, вимикачів, розеток та інших електроприладів слід негайно відключити їх та вжити необхідних заходів щодо приведення у пожежонебезпечний стан.

2.4. Документи, папір та інші горючі матеріали слід зберігати на відстані не менше 1 м від електрощитів, електрозборок, електрокабелів, проводів; 0,5 м від світильників та 0,25 м від приладів опалення.

2.5. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґрат, останні повинні виконуватися таким чином, щоб була можливість їх розкривати, розсувати або знімати.

Під час перебування в цих приміщеннях людей, ґрати мають бути відчинені (зняті).

2.6. В офісах забороняється:

2.6.1. Улаштовувати тимчасові електромережі, застосовувати саморобні некалібровані плавкі вставки в запобіжниках та саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам Правил улаштування електроустановок, прокладати електричні проводи безпосередньо по горючій основі, експлуатувати світильники зі знятими ковпаками (розсіювачами).

2.6.2. Пристосовувати вимикачі, штепсельні розетки для підвішування одягу та інших предметів, обгортати електролампи й світильники, заклеювати ділянки електропроводки горючою тканиною, папером.

2.6.3. Користуватися побутовими електрокип'ятильниками, чайниками і т.ін. (окрім місць, що спеціально відведені та обладнані для цього), залишати без нагляду увімкненими в електромережу кондиціонери, комп'ютери тощо.

2.6.4. Захаращувати підступи до засобів пожежогасіння, використовувати пожежні крани, рукави й пожежний інвентар не за призначенням; використовувати для зберігання документів, різних матеріалів, предметів та інвентарю шафи (ніші) інженерних комунікацій.

2.6.5. Проводити зварювальні та інші вогневі роботи без оформлення

відповідного дозволу, застосовувати легкозаймисті рідини.

2.7. Після закінчення роботи необхідно ретельно оглянути приміщення, переконатися у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі, відключити освітлення, електроживлення приладів та обладнання.

3. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ

3.1. Департамент має бути забезпеченим зовнішнім і внутрішнім протипожежним водопостачанням згідно з вимогами будівельних норм (ДБН В.2.5-74:2013 “Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування” та ДБН В.2.5-64:2012 “Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво”). Утримання джерел зовнішнього протипожежного водопостачання, які перебувають на балансі підприємства, та здійснення перевірок їхнього технічного стану здійснюються відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 15 червня 2015 року № 696 “Про затвердження Інструкції про порядок утримання, обліку та перевірки технічного стану джерел зовнішнього протипожежного водопостачання”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 липня 2015 року за № 780/27225.

3.2. Директор департаменту зобов'язаний забезпечити технічне обслуговування, справний стан і постійну готовність до використання систем протипожежного водопостачання, які перебувають на балансі підприємства, відповідно до пункту 2 розділу V «Правил пожежної безпеки в Україні».

3.3. Мережа внутрішнього протипожежного водопроводу повинна відповідати вимогам ДБН В.2.5-64:2012 “Внутрішній водопровід та каналізація” та підпункту 2.2 пункту 2 розділу V «Правил пожежної безпеки в Україні».

3.4. Внутрішні пожежні кран-комплекти періодично, але не рідше одного разу на шість місяців, мають піддаватися технічному обслуговуванню і перевірятися на працездатність шляхом пуску води, результати перевірок реєструються у спеціальному журналі технічного обслуговування.

3.5. Кожний пожежний кран-комплект має бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стволом, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за їх наявності), а також важелем для полегшення відкриття вентиля. Пожежні кран-комплекти повинні розміщуватись у вбудованих або навісних шафах, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання.

На дверцятах шафи пожежного крана мають бути зазначені:

✓ літерний індекс “ПК”;

✓ порядковий номер пожежного крана і номер Державної служби України з

НС 101.

3.6. Приміщення підприємства обладнуються СПЗ відповідно до ДБН В.2.5-56:2014 “Системи протипожежного захисту” та пункту 1 розділу V «Правил пожежної безпеки в Україні».

3.7. У період виконання робіт з технічного обслуговування або ремонту, проведення яких пов'язано з відключенням СПЗ, директор підприємства

зобов'язаний забезпечити пожежну безпеку приміщень, які захищені установками, і повідомити про це пожежно-рятувальні підрозділи.

3.8. Усі будівлі підприємства мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, іншим пожежним інструментом. Департамент має бути забезпеченим первинними засобами пожежогасіння згідно з «Правилами експлуатації та типових норм належності вогнегасників» затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 р. за № 225/31677.

Вибір типу та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння для підприємства здійснюються відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників.

Необхідна кількість первинних засобів пожежогасіння повинна визначатися відповідальним за пожежну безпеку окремо для кожного поверху та приміщення.

Під час вибору первинних засобів пожежогасіння потрібно враховувати пожежонебезпечні властивості речовин та матеріалів, їх взаємодію з вогнегасними речовинами та площу приміщень підприємства.

3.9. Розміщення та експлуатація вогнегасників повинна відповідати з «Правила експлуатації та типових норм належності вогнегасників» затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 №25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 р. за № 225/31677, і ДСТУ 4297-2004 «Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги».

Місця розміщення первинних засобів пожежогасіння мають зазначатися у планах евакуації. Зовнішнє оформлення і вказівні знаки для визначення місць первинних засобів пожежогасіння мають відповідати вимогам ДСТУ ISO 6309:2007 “Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір” (ISO 6309:1987, IDT) та ГОСТ 12.4.026-76 “ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности”. Знаки мають бути розміщені на видних місцях на висоті 2 - 2,5 м від рівня підлоги як усередині, так і поза приміщенням (за потреби).

3.10. Розміщення вогнегасників, пожежних щитів (стендів), інших первинних засобів пожежогасіння здійснюється згідно з пунктом 3 розділу V «Правил пожежної безпеки в Україні».

Стенди або пожежні щити слід установлювати в приміщеннях на видних та легкодоступних місцях якомога ближче до виходу із приміщення.

3.11. Вогнегасники повинні встановлюватися у легкодоступних та видних місцях, а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від потрапляння прямих сонячних променів та дії опалювальних і нагрівальних приладів.

3.12. Вогнегасники, які розміщуються поза приміщенням або в неопалювальних

приміщеннях і не призначені для експлуатації при мінусовій температурі, слід знімати на період холодів. У цьому разі на пожежних щитах і стендах має бути інформація про місце розміщення найближчого вогнегасника.

3.13. На період перезарядки і технічного обслуговування вогнегасників,

пов'язаного з їхнім ремонтом, на заміну мають бути встановлені вогнегасники з резервного фонду.

3.14. Під час експлуатації та технічного обслуговування вогнегасників слід керуватися вимогами, викладеними в паспортах заводів-виготовлювачів, та «Правила експлуатації та типових норм належності вогнегасників» затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 р. за № 225/31677.

3.15. Контроль за зберіганням, вмістом і постійною готовністю до дії первинних засобів пожежогасіння здійснюється особами, призначеними наказом директора департаменту.

3.16. Працівники департаменту повинні знати місця, де розміщені первинні засоби пожежогасіння, і вміти користуватися ними у разі виникнення пожежі чи загоряння.

3.17. Використання первинних засобів пожежогасіння для господарських та інших потреб, не пов'язаних з гасінням пожеж, не дозволяється.

4. ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ПОЖЕЖ

4.1. Необережне поводження з вогнем.

4.2. Порушення правил монтажу та експлуатації електроустаткування та побутових приладів.

4.3. Несправність обладнання, офісної техніки.

4.4. Паління у приміщеннях.

5. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

5.1. У разі виникнення пожежі (ознак горіння) кожний працівник зобов'язаний :

5.1.1. Подати сигнал оповіщення про пожежу.

5.1.2. Вжити (по можливості) заходи до евакуації людей.

5.1.3. негайно повідомити про це телефоном пожежну частину («101», «9-101» до Державної служби України з НС). При цьому необхідно назвати адресу закладу, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище.

5.1.4. Вжити заходи (по можливості) по гасінню (ліквідації) пожежі та зберігання матеріальних цінностей.

5.1.5. Повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу.

5.1.6. У разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.

5.2. Посадова особа закладу, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

5.2.3. Перевірити, чи викликана пожежна частина (продублювати повідомлення).

5.2.4. У разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби.

5.2.5. Видалити за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі та відвідувачів.

5.2.6. Припинити роботи в закладі, крім робіт, пов'язаних із заходами по ліквідації пожежі.

5.2.7. Здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком протипожежного захисту) та виконати інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі.

5.2.8. Перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту.

5.2.9. Організувати зустріч підрозділів пожежної частини, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела.

5.2.10. Одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей.

5.2.11. Забезпечити дотримання охорони праці працівників, які беруть участь у гасінні пожежі.

5.3. При прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію закладу.

5.4. Після прибуття пожежного підрозділу, керівництво та персонал закладу зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння про конструктивні і технологічні особливості закладу, де виникла пожежа, прилеглих будівель, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередження її розвитку, сил та засобів закладу.

5.5. Виконувати всі вказівки керівника гасіння пожежі.

6. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ КАБІНЕТІВ ОБЛАДНАНИХ КОМП'ЮТЕРАМИ

6.1. Забезпечення пожежної безпеки здійснюється відповідно до «Вимог щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями» затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 14.02.2018 № 207, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 25 квітня 2018 р. за № 508/31960.

6.2. Вимоги безпеки до робочих місць працівників з екранними пристроями:

6.2.1. Робочі місця працівників з екранними пристроями мають бути спроектовані так і мати такі розміри, щоб працівники мали простір для зміни робочого положення та рухів.

6.2.2. Для забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників усе випромінювання від екранних пристроїв має бути зведене до гранично допустимого рівня (вплив на людину факторів довкілля - шуму, вібрації, забруднювачів, температури тощо, який не спричиняє соматичних або психічних розладів, а також змін стану здоров'я, працездатності, поведінки, що виходять за межі пристосувальних реакцій) з погляду безпеки та охорони здоров'я працівників.

6.2.3. Організація робочого місця працівника з екранними пристроями має забезпечувати відповідність усіх елементів робочого місця та їх розташування ергономічним, антропологічним, психофізіологічним вимогам, а також характеру виконуваних робіт.

6.2.4. Освітлення робочого місця працівника з екранними пристроями має створювати відповідний контраст між екраном і навколишнім середовищем (з урахуванням виду роботи) та відповідати вимогам ДСанПН 3.3.2.007-98.

6.2.5. Мікроклімат виробничих приміщень з робочими місцями працівників з екранними пристроями має підтримуватись на постійному рівні та відповідати вимогам Санітарних норм мікроклімату виробничих приміщень ДСН 3.3.6.042-99, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року N 42 (далі - ДСН 3.3.6.042-99).

6.2.6. Робочий стіл або робоча поверхня повинні бути достатнього розміру та мати поверхню з низькою відбивною здатністю, допускати гнучкість під час розміщення екрана, клавіатури, документів і відповідного устаткування.

6.2.7. Робоче крісло має бути стійким і дозволяти працівнику з екранними пристроями легко рухатися та займати зручне положення.

Сидіння має регулюватися по висоті, спинка сидіння - як по висоті, так і по нахилу.

Слід передбачати підніжку для тих, кому це необхідно для зручності.

6.3. Мінімальні вимоги безпеки під час роботи з екранними пристроями:

6.3.1. Щодня перед початком роботи необхідно очищати екранні пристрої від пилу та інших забруднень.

6.3.2. Після закінчення роботи екранні пристрої слід відключати від електричної мережі.

6.3.3. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно негайно відключити екранний пристрій від електричної мережі.

6.3.4. Не допускається:

-виконувати технічне обслуговування, ремонт і налагодження екранних пристроїв безпосередньо на робочому місці працівника під час роботи з екранними пристроями;

-відключати захисні пристрої, самочинно проводити зміни у конструкції та складі екранних пристроїв або їх технічне налагодження;

-працювати з екранними пристроями, у яких під час роботи виникають нехарактерні сигнали, нестабільне зображення на екрані та інші несправності.

6.3.5. Під час виконання робіт операторського типу, пов'язаних з нервово-емоційним напруженням, у приміщеннях під час роботи з екранними пристроями, на пультах і постах керування технологічними процесами та в інших приміщеннях мають дотримуватися оптимальні умови мікроклімату відповідно до вимог ДСН 3.3.6.042-99.

6.4. Мінімальні вимоги безпеки до екранних пристроїв:

6.4.1. Екранні пристрої не мають бути джерелом ризику для працівників.

6.4.2. Усе випромінювання, за винятком видимої частини електромагнітного спектра, має бути зведене до незначного рівня з погляду безпеки і охорони здоров'я працівників.

6.4.3. Символи на екранних пристроях мають бути чіткими, відповідного розміру. Між символами і рядками символів має бути належна відстань.

6.4.4. Зображення на екрані має бути стабільним, без миготінь або інших видів нестабільності.

6.4.5. Яскравість та/або контрастність символів має легко регулюватися працівником під час роботи з екранними пристроями, а також швидко адаптуватися до навколишніх умов.

6.4.6. Вибираючи екрани, слід надавати перевагу таким екранам, які легко та вільно повертаються і нахиляються відповідно до потреби працівника.

6.4.7. За необхідності може використовуватись окрема підставка або регульований стіл для розміщення екрана.

6.4.8. Екран не має відблискувати або відбивати світло, щоб не викликати дискомфорту у працівника під час роботи з екранними пристроями.

6.4.9. Вибираючи клавіатуру, слід надавати перевагу такій клавіатурі, яка відкидається і є автономною (відокремленою від екрана), щоб працівник міг вибрати зручну робочу позу й уникнути втоми рук (кисті і верхньої частини руки).

6.4.10. Поверхня клавіатури має бути матовою, щоб уникнути віддзеркалювання. Розташування клавіш і самі клавіші мають полегшувати роботу із клавіатурою. Позначення клавіш повинно бути достатньо контрастним і розбірливим.

6.4.11. Устаткування, яке входить до робочої станції, не має виділяти надлишкового тепла, що може спричинити незручності працівникам під час роботи з екранними пристроями.

6.4.12. Під час розробки, вибору, замовлення та модифікації програмного забезпечення, а також під час розробки завдань, що передбачають використання устаткування з екранними пристроями, роботодавець має керуватись таким програмним забезпеченням, яке відповідає розв'язуванню завданням і є простим у використанні, а де необхідно - адаптованим до рівня знань і досвіду працівника.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

Невиконання вимог даної інструкції вважається *порушенням* трудової дисципліни та правил внутрішнього трудового розпорядку.

Працівники, винні в порушенні встановлених законодавством України вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів винні в цьому посадові особи, в залежності від порушень та їх наслідків, можуть притягуватись до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством.

Розробив:

Головний спеціаліст сектору з питань мобілізаційної роботи

Максим БОНДАРЕНКО

Узгодив:

Головний спеціаліст з охорони праці

Тетяна АЛЕКСЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Департаменту охорони
здоров'я виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
від 03.02.2020р. № 123

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ З ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ № 4

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Інструкція розроблена відповідно до закону України «Про охорону праці», Положення про розробку інструкцій з охорони праці (НПАОП 0.00-4.15-98), є нормативним документом при експлуатації електроустаткування персоналом Департаменту.

1.2. За цією інструкцією персонал департаменту, що використовує у своїй роботі електрифіковані прилади, апаратуру, устаткування, інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім 1 раз на 6 місяців (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться в Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці.

1.3. Особи, що порушили вимоги даної інструкції, несуть персональну відповідальність згідно з чинним законодавством.

1.4. Основним небезпечним фактором під час роботи на персонал може бути ураження електричним струмом.

1.4.1. Електричний струм при проходженні через організм учиняє термічну електролітичну та біологічну дію, що викликає місцеві та загальні електротравми.

Місцеві травми — електричні опіки, металізація шкіри, механічні ушкодження, електрофтальмія.

Загальні електротравми або електричні удари:

- судорожне скорочення м'язів без втрати свідомості;
- скорочення м'язів з втратою свідомості але із залишенням дихання та роботи серця;

- втрата свідомості та порушення серцевої діяльності або дихання;

- клінічна смерть, тобто відсутність дихання та кровообігу.

Тривалість клінічної смерті іноді буває до 7-8 хвилин.

1.4.2. Найбільш небезпечним є перемінний струм з частотою 20-100 Гц.

Струм з частотою 500 000 Гц електричного удару не викликає, але може причинити електричний опік.

1.5. Основні заходи захисту від ураження електричним струмом:

1.5.1. Використання подвійної ізоляції електроапаратури.

1.5.2. Застосування малої напруги не більше 42 В перемінного струму та до 100 В постійного струму.

1.5.3.Захисне заземлення (або занулення). Металеві корпуси та штативи електроапаратури, а також підігрівачів, які можуть потрапити під напругу із-за порушення ізоляції, підлягають заземленню.

1.5.4. Електроапаратура по захисту від ураження електричним струмом виготовляється чотирьох класів 01,1, II, III (що вказано в паспорті приладу).

1.5.5.Забезпечення недоступності для дотику людини до струмопровідних частин електроприладів:

- проводи, що служать для підключення апаратів до мережі повинні бути виготовленими із гнучкого кабелю, а при його відсутності - із гнучких проводів, що містяться в гумовій трубці.

- проводи, що йдуть від апарату повинні мати високоякісну ізоляцію.

- електрична проводка та пускові пристрої в приміщеннях підвищеної вологості повинні бути герметичними.

1.5.6. Для захисту від враження електричним струмом можуть, при необхідності, використовуватися індивідуальні захисні засоби: діелектричні килими, резинові рукавички, калоші, боти, підставки та інструменти з ізольованими ручками.

1.6.Організаційні заходи від ураження електричним струмом.

1.6.1. До роботи з електроустаткуванням допускаються особи, що пройшли інструктаж на робочому місці, ознайомилися з інструкцією по безпечній експлуатації. Допуск до роботи здійснює керівник структурного підрозділу із записом у журналі інструктажу на робочому місці.

1.6.2. Персонал повинен бути навченим і уміти надавати першу допомогу ураженому електричним струмом, при необхідності зробити штучне дихання та масаж серця.

1.6.3. Технічне обслуговування електроустаткування та ліквідації виявлених дефектів проводиться тільки спеціалістом.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 Перед початком роботи необхідно візуально перевірити справність штепсельних розеток, вимикачів, подовжувачів, ізоляції видимих частин електричних кабелів.

2.2. Перевірити справність обладнання, виявити:

- цілісність проводів, розеток, вилки,;
- надійність ізоляції всіх струмопровідних деталей та проводів від корпусу апаратури;
- кріплення панелей та кришок електроапаратури, відсутність відкритих струмопровідних частин.

2.3. При виявленні відхилень від вказаних вимог, необхідно призупинити роботу електрообладнання та сповістити керівника про необхідність усунення порушень.

2.4. Не допускається використовувати при роботі електричні дроти з пошкодженою ізоляцією, яка має оголені провідники струму.

3.

ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ.

3.1. Щоб уникнути ураження електричним струмом на виробництві та в побуті, слід дотримуватись наступних правил:

3.1.1. При користуванні побутовими та промисловими електроприладами: холодильниками, мікрохвильовими печами, комп'ютерами, обігрівачами, кондиціонерами, електропідігрівачами води і т.і. (далі в тексті - електроспоживачами) користуватися електроспоживачами, шнури живлення яких мають триполюсну вилку з опереджуючим включенням заземлюючого (зануляючого) проводу (на тих електроспоживачах, де це передбачено виробником).

3.1.2. Не вмикати в електромережу електроспоживачі, шнури живлення яких мають пошкоджену ізоляцію.

3.1.3. Не вмикати в електромережу електроспоживачі, які мають пошкоджені або ненадійно з'єднанні з електрошнуром живлення вилки чи розетки.

3.1.4. Не вмикати електроспоживачі в розетки, які не мають захисних направляючих.

3.1.5. Не користуватися пошкодженими розетками, відгалуджувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншою електроарматурою. 3.1.6. Не користуватися електролампами, скло яких має сліди затемнення або випинання.

3.1.6. Не користуватися саморобними подовжувачами.

3.1.7. Не застосовувати для обігріву приміщень нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання або ламп розжарювання.

3.1.8. При користуванні електроспоживачами, які мають окремий провід заземлення, перед включенням їх в електромережу необхідно перевірити надійність приєднання заземлюючого проводу до відповідних клем.

3.1.9. По можливості, уникати дотику руками до металевих частин електроспоживачів, ввімкнених в електромережу.

3.1.10. Не торкатися руками до обірваних та оголених проводів електромережі.

3.1.11. Не замінювати самостійно зіпсовані електрозапобіжники, електролампи, не проводити ремонт електроспоживачів та електромережі.

3.1.12. При прибиранні пилу з електроспоживачів, митті холодильників та інших пристроїв, підлоги біля них, необхідно обов'язково відключати їх від електромережі.

3.1.13. Не залишати без нагляду працюючі електроспоживачі.

3.2. У разі, коли в приміщенні де можуть знаходитися працівники з першою групою допуску, є працюючі електродвигуни, електродвигун (вентилятор, насос і т.і.) повинен бути негайно вимкнений при:

3.2.1. Нещасному випадку (або загрозі його) з людиною;

3.2.2. При появі диму або вогню з електродвигуна;

3.2.3. При ненормальному шумі, стуку, дуже сильному нагріві або появі запаху горілої ізоляції з двигуна;

3.2.4. При заклиненні механізму (двигун гудить і не крутиться);

3.2.5. Коли двигун працює засипаний пилом.

3.3. Якщо при виконанні робіт відчувається дія електричного струму, то роботи повинні бути негайно припинені до усунення несправності працівниками енергослужби.

3.4. Поява звукової сигналізації означає дистанційний запуск механізмів. При цьому треба відійти від механізмів, щоб не одержати травму при їх запуску.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після закінчення роботи вимкнути всі електроприлади із мережі, вийняти вилки з розеток, вимкнути рубильник на загальному електрощиті.

4.2. Ретельно очистити прилади. Покласти та прибрати на місце електричні проводи.

4.3. Прибрати робоче місце.

4.4. У випадку виявлення несправностей в електроприладах зробити запис в журналі оперативного контролю і дати заявку на проведення ремонтних робіт.

4.5. Не залишати включеними без нагляду електронагрівальні пристрої в приміщенні, де закінчені роботи, повинні бути вимкнені усі освітлення.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виникненні аварійної ситуації, загоряння або пожежі все електрообладнання негайно відключити, прийняти заходів з визначення причин та запобіганню аварії. За неможливості відключення - вжити заходів щодо попередження випадків доступу людей в небезпечну зону.

У разі виявлення обірваних проводів лінії електропередачі не підходити до проводів без використання спеціальних засобів захисту на відстань, ближче ніж 5 м в закритих приміщеннях і 10 м - у відкритих приміщеннях викликати аварійну службу та забезпечити огороження (охорону) місця знаходження обірваного проводу до прибуття електротехнічного персоналу (аварійної служби).

5.1.1. Доповісти керівникові про те, що трапилось. Прийняти швидкі заходи по виклику пожежної машини за телефоном "101".

5.1.2. Почати гасіння загоряння за допомогою вогнегасників та інших

заходів. При цьому необхідно пам'ятати, що вогнегасник ВП (пінний) використовується для гасіння усіх твердих речовин та матеріалів. Для його використання потрібно рукоятку на крані повернути на 90 ° та перевернувши вогнегасник, направити струмінь на вогнище; огнегасник порошковий ВП-5 використовується для гасіння лужних матеріалів, двигунів внутрішнього згорання, електроустановок, легко запальних рідин. Для його використання необхідно відкрити ковпак та висипати на вогнище.

5.3. При ліквідації аварії:

- вимкнути постачання води та електроенергії.

5.4. При нещасному випадку треба перш за все необхідно визволити потерпілого від травмуючого фактору.

5.4.1. Якщо обстановка після аварії або нещасного випадку не загрожує життю і здоров'ю навколишніх працівників та не погрожує розширенню аварії, то обстановку слід зберегти такою, що була на момент події.

У разі ураження електричним струмом можливі такі травми; опіки тіла, захворювання очей внаслідок осліплення, електроліз крові, розрив тканин, параліч нервової системи тощо. Найбільш небезпечний для людини електричний удар від проходження через її тіло струму. Електричний удар, як правило, супроводжується втратою свідомості, судомами, частковою або повною зупинкою дихання і серцевої діяльності. Чим довше людина перебуває під дією електроструму, тим важча нанесена травма. Позитивний результат під час подання першої допомоги потерпілому від ураження електричним струмом залежить від швидкості звільнення його від дії струму.

При визволенні потерпілого від дії електричного струму, слідкувати за тим, щоб самому не опинитися у контакті з струмоведучою частиною чи під напругою.

5.5. При ураженні електричним струмом:

5.5.1. Вимкнути несправне обладнання.

5.5.2. Надати першу долікарську допомогу. Вона складається з двох етапів

- звільнення потерпілого від дії електричного струму та надання першої допомоги.

Для звільнення від електричного струму, якщо не можна відключити електроапаратуру, відтягти потерпілого від струмопровідного джерела за одяг (якщо він сухий), при цьому не доторкуватися до тіла потерпілого, його вологого одягу (взуття), а також навколишніх заземлених предметів. Можна також:

- ізолювати руки, одягнувши діелектричні рукавиці або обмотавши їх сухою тканиною;

- відкинути провід від потерпілого сухою дошкою або палицею достатньої довжини. Відкинути провід від потерпілого сухою дошкою або палицею достатньої довжини.

- можна перерубати провід сокирою з сухою дерев'яною рукояткою або інструментом з ізольованою ручкою.

В усіх випадках підкласти собі під ноги дошку чи інші не електропровідні матеріали для захисту від крокової напруги.

5.5.3. Для надання першої допомоги необхідно:

- якщо потерпілий не втратив свідомість, але до цього часу довго перебував під дією струму, йому необхідно забезпечити абсолютний спокій до приходу лікаря;

- при втраті свідомості, треба рівно та зручно покласти потерпілого на м'яку підстилку, розстебнути його одяг, забезпечити доступ свіжого повітря, піднести під ніс для вдихання нашатирного спирту, бризкати водою, розтирати та зігрівати тіло;

- при відсутності ознак життя - дихання, серцебиття, пульсу не можна

вважати потерпілого загиблим і до прибуття лікаря не припиняти надання допомоги, робити штучне дихання та непрямий масаж серця.

5.6. У випадку отруєння чи раптового захворювання необхідно хворого вкласти на рівне місце, дати притік свіжого повітря, викликати швидку допомогу за телефоном "103".

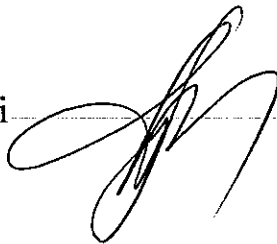
5.7. При наданні першої медичної допомоги робітник повинний вміти:

- оцінювати стан потерпілого та виявити, в якій допомозі, у першу чергу, він має потребу;
- забезпечити вільний прохід верхніх дихальних шляхів;
- виконувати штучне дихання "із рота в рот" та оцінювати його ефективність;
- тимчасово зупиняти кровотечу шляхом накладання джгута, тиснутої пов'язки, пальцевого стискання судини;
- накладати пов'язку при пошкодженні (забиття, поранення, опіку);
- надати допомогу при гострому отруєнні, блювоті, непритомному стані;
- визначити доцільність виклику машини швидкої допомоги чи доставки потерпілого попутним транспортом;
- користуватися аптечкою першої медичної допомоги.

5.8. Після надання першої (до лікарської) медичної допомоги потерпілого направити в медпункт або викликати лікаря.

Розробив:

Головний спеціаліст з охорони праці

Тетяна АЛЕКСЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Департаменту охорони
здоров'я виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)

від 03.02.2020р. № 123

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

ПРИ РОБОТІ НА ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРАХ (ПК) № 5

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ БЕЗПЕКИ

1.1. Дана інструкція розроблена відповідно до вимог Закону України "Про охорону праці" на підставі «Вимог щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з електричними пристроями» затвердженого наказом Мінсоцполітики України від 14.02.2018 № 207, Правил охорони праці при експлуатації ПК (НПАОП 0.00-1.28-10), відноситься до нормативно-правових актів про охорону праці і є чинною для працівників, які використовують у своїй роботі персональні комп'ютери (ПК).

1.2. Працівники допускаються до самостійної роботи після проходження інструктажу на робочому місці по даній професії, стажування й придбання навичок безпечних методів праці.

1.3. За порушення або невиконання вимог даної інструкції оператор (користувач) ПК несе відповідальність відповідно до чинного законодавства.

2. ОБЛАШТОВАНІСТЬ РОБОЧИХ МІСЦЬ КОРИСТУВАЧІВ ПК

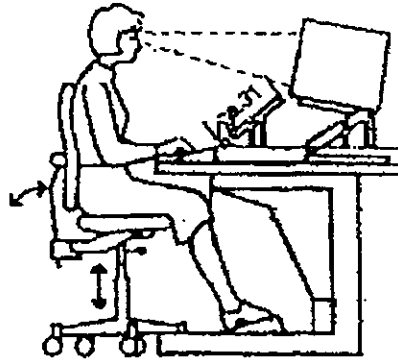
2.1. При виборі приміщень для розміщення робочих місць з ПК необхідно враховувати, що вікна можуть давати відблиски на екранах дисплеїв і викликати значне осліплення у сидячих перед ними, особливо влітку й у сонячні дні.

2.2. Приміщення з ПК повинні мати природне й штучне освітлення. При незадовільному освітленні знижується продуктивність праці оператора (користувача) ПК, можлива поява короткозорості, швидка стомлюваність.

2.3. Розміщення робочих місць оператора (користувача) ПК повинне відповідати ДСТУ 7299:2013 «Дизайн і ергономіка. Робоче місце оператора».

Взаємне розташування елементів робочого місця. Загальні вимоги ергономіки". Не допускається розташування робочих місць із ПК в підвальних і цокольних поверхах.

2.4. Робочі місця із ПК при виконанні творчої роботи, що вимагає значної розумової напруги або високої концентрації уваги, варто ізолювати друг від

друга перегородкою висотою 1,5-2,0 м.

2.5. Робочі місця з ПК рекомендується розміщати в окремих приміщеннях. У випадку розміщення робочих місць із ПК у залах або приміщеннях із джерелами небезпечних шкідливих виробничих факторів, їх необхідно ізолювати в кабінети із природним світлом і організованим повітрообміном.

2.6. Площа на одного працюючого за ПК повинна становити не менше 6,0 кв. м, обсяг - не менше 20 куб. м.

2.7. Неприпустиме розташування ПК, при якому працюючий звернений лицем, або спиною до вікон кімнати або до задньої частини ПК, у яку вмонтовані вентилятори. Приміщення з ПК для операторів (користувачів) і дисплейні класи повинні бути ізольовані від джерела шуму.

2.8. Система освітлення повинна відповідати наступним вимогам:
освітленість на робочому місці повинна відповідати характеру зорової

роботи, що визначається трьома параметрами: об'єктом розрізнення - найменшим розміром розглянутого об'єкта на ПК; фоном, що характеризується коефіцієнтом відображення; контрасту яскравості об'єкта й фону:

необхідно забезпечити досить рівномірний розподіл яскравості на робочій поверхні, а також у межах навколишнього простору; на робочій поверхні повинні бути відсутні різкі тіні; в полі зору не повинно бути прямої і відбитої відблиски (підвищеної яскравості світних поверхонь, що викликають осліплення);

величина освітленості повинна бути постійною в часі;

- варто вибирати оптимальну спрямованість світлового потоку й необхідний спектральний склад світла.

Стосовно світлових прорізів робочі місця повинні розташовуватися на відстані не менше 2,5 м від них; щоб природне світло падало на робоче місце збоку, переважно ліворуч.

2.10. Штучне освітлення в приміщеннях з ПК повинно здійснюватися системою загального освітлення.

2.11. Штучне освітлення повинне забезпечувати на робочих місцях з ПК освітленість не нижче 40(Н500 лк).

2.12. В якості джерел світла при штучному освітленні рекомендується застосовувати люмінесцентні лампи. При влаштуванні відбивного освітлення у виробничих і адміністративних приміщеннях можуть застосовуватися металогалогенні лампи потужністю до 250 Вт.

Допускається застосування ламп накаливання у світильниках місцевого освітлення.

2.13. Загальне освітлення варто виконувати у вигляді суцільних або переривчастих ліній світильників, розташованих збоку від робочих місць, переважно ліворуч, паралельно лінії зору працюючих.

2.14. Для запобігання засліпленості світильник місцевого освітлення повинен мати глибокі відбивачі з непросвічуючого матеріалу або скла молочного кольору. Захисний кут відбивача, що показує міру прикриття яскравих частин лампи від очей, повинен бути не менше 40 градусів.

2.15. Повинні передбачатися заходи щодо обмеження відбивної відблиски на робочих поверхнях (екран, стіл, клавіатура).

Зниження відбивної відблиски досягається правильним вибором типів світильників, розташуванням робочих місць стосовно джерел природного й штучного світла, що дозволяє зменшити яскравість, кількість і розмір блисків на екранах ПК, що створює умови для розбіжності дзеркального відбиття світних джерел з лінією зору працюючих.

2.16. Забороняється застосовувати для обробки інтер'єра приміщень з ПК полімерні матеріали (ДСП, миючі шпалери, плівкові й рулонні синтетичні матеріали, шаровий паперовий пластик і ін.), виділяючи у повітря шкідливі хімічні речовини, перевищуючи гранично допустимі концентрації.

2.17. Робочі місця з ПК повинні розташовуватися від стіни з віконними прорізами на відстані не менш 2,5 м, від інших стін на відстані -2 м, відстань між столами повинне складати не менш 2,5 м.

2.18. Основним обладнанням робочого місця користувача ПК є відеотермінал, клавіатура, принтер, робочий стіл, стілець (крісло), допоміжний пулітр, підставка для ніг.

2.19. При розташуванні елементів робочого місця варто враховувати: робочу позу користувача ПК; простір для розміщення користувача; можливість огляду робочого місця, простору за межами робочого місця;

- можливість ведення записів, розміщення документації й матеріалів, використаних користувачем.

2.20. Взаємне розташування елементів робочого місця не повинне утрудняти здійснення всіх *необхідних* рухів і переміщень *для експлуатації* ПК; сприяти оптимальному режиму праці й відпочинку, зниженню стомлення користувача. Для забезпечення точного і швидкого зчитування інформації площину екрана ВДТ варто розташовувати в оптимальній зоні інформаційного поля в площині, перпендикулярної

нормальної лінії погляду користувача, перебуваючого в робочій позі.

2.21. Взаємне розташування елементів робочого місця не повинне утрудняти здійснення всіх необхідних рухів і переміщень для експлуатації ПЕОМ; сприяти оптимальному режиму праці й відпочинку, зниженню стомлення користувача. Для забезпечення точного і швидкого зчитування інформації площину екрана ВДТ варто розташовувати в оптимальній зоні інформаційного поля в площині, перпендикулярній нормальної лінії погляду користувача, перебуваючого в робочій позі.

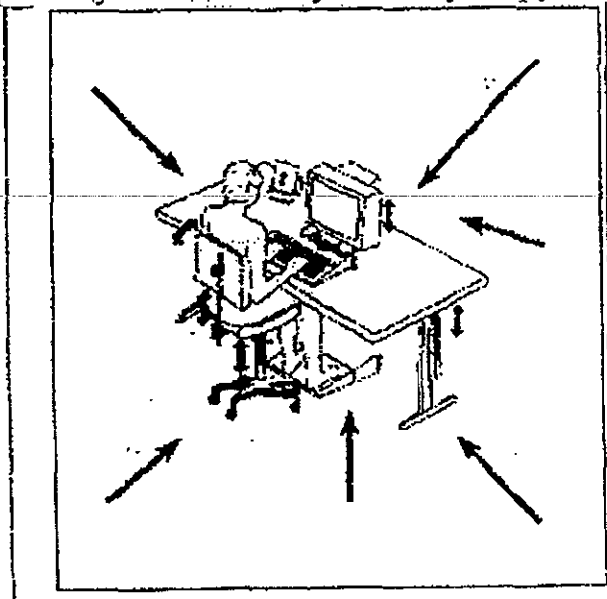
Допускається відхилення від цієї площини - не більше 45 град.; допускається кут відхилення лінії погляду від нормальної - не більше 30 град.

Екран ВДТ ПЕОМ повинен знаходитися від очей користувача на відстані 600-700 мм, що повинен мати гостроту зору на відстані 500 мм.

2.22. Клавіатура повинна розташовуватися так, щоб на ній було зручно виконувати роботи двома руками.

Клавіатуру варто розташовувати на поверхні стола або спеціальній підставці на відстані 100-300 мм від краю, зверненого до користувача ПЕОМ. Кут нахилу до панелі клавіатури повинен бути в межах від 5 до 25 град.

2.23. Принтер повинен бути розташований у зручному для користувача ПЕОМ положенні так, щоб максимальна відстань до клавіш керування принтером не перевищувала довжину витягнутої руки.

2.24. Конструкція робочого стола повинна забезпечувати можливість оптимального розміщення на робочій поверхні використовуваного обладнання з урахуванням його кількості й конструктивних особливостей (розмір ВДТ, клавіатури, принтера, ПЕОМ і інш.) і характеру виконуваної роботи.

2.24.1. Висота робочої поверхні стола повинна регулюватися в межах 680-800 мм, при відсутності такої можливості висота робочої поверхні вибирається рівній 725 мм.

2.24.2. Ширина й глибина робочої поверхні стола повинна забезпечувати можливість виконання трудових операцій у межах моторного.

поля, границі якого визначаються зоною в межах видимості приладів і досяжності органів керування.

Кращими модульними розмірами стола, на підставі *яких розраховуються* конструктивні розміри, варто вважати ширину 1000,1200,1400мм, глибину -800 і 1000 мм. при нерегульованій його висоті, рівній 725 мм.

Робочий стіл повинен мати простір для ніг висотою не менше 600 мм, шириною - не менше 500 мм, глибиною на рівні колін - не менше 450 мм і на рівні витягнутих ніг - не менше 650 мм.

2.25. Крісло повинно забезпечувати користувачу відповідно до характеру й умовам праці фізіологічно раціональну робочу позу й забезпечувати тривалу підтримку основної робочої пози в процесі праці.

Крісло користувача ПК повинне включати наступні основні елементи: сидіння, спинку й підлокітники, а також додатковий елемент - підставку для ніг.

У конструкції крісла повинні регулюватися висота поверхні сидіння й кут нахилу спинки, висота спинки, висота й кут нахилу підлокітників, висота й кут нахилу підставки для ніг.

2.26. Робоче місце повинне бути обладнане підставкою для ніг, що має ширину не менше 300 мм, глибину - не менше 400 мм, регулювання по висоті в межах до 150 мм і по куті нахилу опорної поверхні підставки - до 20 град. Поверхня підставки повинна бути рифленою, мати бортик висотою 10 мм по нижньому краю.

2.27.Робоче місце користувача ПК повинне бути оснащено легко переміщуваним пулітром для документів, розташованим на одному рівні з екраном і віддаленої від очей користувача на такій відстані, що й екран, або відрізняться від нього не більш, ніж на 200 мм.

2.28.Розташування екрана ВДТ на технологічному обладнанні повинне передбачати зручність зорового спостереження у вертикальній площині під кутом ± 30 градусів від нормальної лінії погляду користувача ПК.

2.28. При експлуатації ПК необхідно дотримуватися правил особистої гігієни.

2.29. У випадку аварії або виникненню пожежі, працюючий повинен вжити заходів до їхнього усунення, якщо це не загрожує його життю й життю оточуючих. Про випадок негайно повідомити адміністрації.

3.ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

3.1. Оглянути та привести в порядок робоче місце, переконатися, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої й блоки ПЕОМ приєднані до системного блоку за допомогою роз'ємних кабелів відповідно до монтажною схемою.

3.2. **Перевірити :**

- справність роз'ємних кабелів електроживлення й блоків влаштувань;
- відсутність поломки і пошкоджень ізоляції живильних проводів;
- відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПК.

3.3. Підготувати робоче місце для роботи з відео терміналом типу "Дисплей": - відрегулювати сидіння робочого стільця (крісла) на оптимально зручну висоту; кут нахилу спинки стільця повинен змінюватися в межах 90-220 град, до площини сидіння; розташувати крісло й пристрої для відображення інформації - відео термінал (ВДТ), так щоб кут зору на екрані ВДТ становив 25 град., а відстань до екрана 600-800 мм; -вжити заходів, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не попадало на екрани приладів.

3.4. Протерти злегка зволоженою серветкою (з бязі або марлі) клавіатуру (для зниження рівня статичної електрики), зовнішню поверхню екрана ВДТ.

3.5. Перед початком роботи необхідно враховувати, що вікна можуть давати відблиски на екранах дисплеїв і викликати значну засліпленість у сидячих перед ними, особливо влітку і у сонячні дні тому природну освітленість у приміщеннях з ПК необхідно регулювати жалюзями, фіранками, або іншими сонцезахисними пристроями.

3.6. Перед включенням штепсельної вилки кабелю електроживлення в розетку 220 В переконайтеся в тому, що всі вимикачі мережі на всіх пристроях ПК перебувають у положенні "вимкнуто", а корпуси пристроїв "заземлені" (зануленні).

4.ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ.

- 4.1. Не залишайте працюючі ПК і його пристрої без нагляду.
- 4.2. Підключати й відключати роз'ємні кабелі пристроїв ПЕОМ тільки при відключеній напрузі електромережі.
- 4.3. .Подавати напругу на пристрої й окремі блоки ПЕОМ тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення (занулення), справності кабелів і роз'єднань мережі електроживлення.
- 4.4. *Якщо* при включенні на екрані ВДТ не з'являється ніякої інформації (екран порожній) або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга, необхідно виключити його й повідомити про несправність.
- 4.5. .При виявленні запаху гарі в пристроях ПК, необхідно негайно виключити апаратуру, удруге не включати а звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПК.
- 4.6. .Для профілактики порушень й підтримки працездатності користувача ПК власником повинні бути введенні додаткові регламентовані перерви для відпочинку.

У період роботи за ВДТ необхідно передбачити через кожні 40 ■*- 45 хвилин 3^5-хвилинні перерви для відпочинку. Середня сумарна тривалість,

роботи за ВДТ за день не повинна перевищувати 4 години, а за тиждень - 20 годин.

4.7. Сумарну тривалість роботи із ВДТ (4 години) краще розділити на 2 частини й працювати по 2 години на першу й другу половини робочого дня. При використанні захисного екрана або ВДТ зі зниженим випромінюванням час роботи за ВДТ може бути збільшено.

4.8. Кількість оброблюваних символів (або знаків на ВДТ) не повинне перевищувати 30 тис. за 4 години роботи.

4.9. З метою зменшення негативного впливу монотонії доцільно застосовувати чергування операцій вводу осмисленого тексту й числових даних (зміна змісту робіт), чергування редагування текстів і вводу даних (зміна змісту й темпу роботи) і т.п.

4.10. У період трудового процесу в користувача ПК значно знижена загальна активність при локальній напрузі кистей рук.

Для підтримки загального м'язового тону, а також профілактики кістково-м'язових порушень під час перерв рекомендується проводити гімнастичні вправи. Для кистей рук необхідно проводити спеціальні вправи. Періодично рекомендується виконувати комплекс вправ для очей.

У випадках виникнення в працюючих з ПК зорового дискомфорту й інших несприятливих суб'єктивних відчуттів, незважаючи на дотримання санітарно-гігієнічних, ергономічних вимог, режимів праці й відпочинку варто застосовувати індивідуальний підхід в обмеженні часу робіт з ПК і корекцію тривалості перерв для відпочинку або проводити зміну діяльності на іншу, не пов'язану з використанням ПК.

4.11 Працюючим на ПК із високим рівнем напруженості під час регламентованих перерв і наприкінці робочого дня показане психологічне розвантаження в спеціально обладнаних приміщеннях (кімнатах психологічного розвантаження).

Перерви використовувати для зорового та фізичного розвантажування:

а) стоячи або сидячи робити похитування головою ліворуч-праворуч (темп швидкий);

б) стоячи або сидячи робити нахили голови уперед-назад (темп помірний);

в) масаж лоба, злегка його погладжуючи, а також погладжуючи ділянки над бровами у напрямку до скронь;

г) стоячи або сидячи *здійснюємо* самомасаж шиї та потилиці, *погладжуючи* потилицю та шию у напрямку до торса;

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

5.1. Установити в положення "вимкнено" всі тумblers (вимикачі) пристроїв, з якими працювали, а також перемикачі (рубильники) на електроцитах.

5.2. Відключити штепсельні вилки від розеток електроживлення.

5.3. Виключити вентиляцію, кондиціонери.

5.4.Зробити вологе прибирання робочого місця. Екран ВДТ протирати від пилу не рідше одного разу в зміну. Прибирання пилу з апаратури робити при відключеному електроживленні.

6.ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1. У випадку аварії електричних мереж або електроустаткування ПЕОМ від напруги короткого замикання (КЗ), і як можливість виникнення пожежі користувач зобов'язаний:

- негайно припинити роботу;
- покинути небезпечну зону й вжити заходів по попередженню подальшого розвитку аварії (відключити електроенергію, шляхом вимикання загального рубильника або пакетного вимикача на електрощиті приміщення, а у випадку пожежі й припливно-витяжну вентиляцію).

6.2. Повідомити про те, що трапилося, керівництву, або безпосередньому керівникові підрозділу, на якому відбулася аварія.

6.3 .При нещасних випадках подавати першу (до лікарську) медичну допомогу потерпілому:

- при ураженні електричним струмом, якщо потерпілий дихає рідко й судорожно або в нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) необхідно робити штучне дихання " рот-в-рот" і непрямий масаж серця (при цьому необхідно організувати виклик швидкої допомоги за тел.103.);

- при пораненні - накласти стерильну пов'язку;

- при кровотечі - рану закрити стерильною пов'язкою й тримати в такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припинилася, пов'язку закріпити бинтом;

- при переломах, забиттях, вивихах і розтягненні забезпечити спокійне й зручне положення ушкодженої частини тіла;

У всіх випадках після надання домедичної допомоги потерпілого направити в медпункт або викликати лікаря.

Розробив:

Головний спеціаліст з охорони праці

Тетяна АЛЕКСЕЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Департаменту охорони
здоров'я виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
від 03.02.2020 № 123

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ ЗА МЕЖАМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ БУДІВЛІ № 6

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція розроблена згідно з вимогами Закону України "Про охорону праці" і встановлює правила виконання робіт та поведінку за межами адміністративного будинку при виконанні службових обов'язків.

1.2. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі - Департамент).

1.3. При виконанні службових обов'язків за межами адміністративного будинку:

1.3.1. Службові відрядження в межах міста, пов'язані з участю в нарадах, семінарах, конференціях, вирішення питань, які пов'язані з ремонтами, закупівлями, тощо; реєструються в журналі, який знаходиться в приймальні директора Департаменту, з зазначенням установи, часу та транспорту, який буде використовуватись.

1.3.2. Використання службового автотранспорту реєструється в журналі з зазначенням часу та маршруту (журнал веде особа, яка відповідальна за використання автотранспорту).

1.4. Кожен працівник повинен бути проінструктований про правила дорожнього руху для пішоходів та правил електро- та пожежної безпеки, повинен вміти надавати першу медичну допомогу та користуватись первинними засобами пожежогасіння.

1.5. Основні шкідливі та небезпечні фактори, які діють на працівників при виконанні службових обов'язків за межами адміністративного будинку:

- погодні умови;
- дорожньо-транспортні пригоди;
- нервово-психічні перевантаження;
- напади.

1.6. Працівник зобов'язаний:

1.6.1. дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час

перебування на території адміністративного будинку, а також під час виконання службових обов'язків за межами адміністративного будинку.

1.6.2. знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поведіння з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

1.6.3. проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.7. Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення вимог Закону України "Про охорону праці", нормативно-правових актів з охорони праці.

Відповідно до Закону України "Про охорону праці"¹ (стаття № 49) особи, які не виконують вимог інструкції з охорони праці, залежно від характеру порушень притягуються до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної та карної відповідальності.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Ознайомитись з завданням та вибрати безпечний маршрут.

2.2. Одягтися в зручний одяг, взуття.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Необхідно постійно пам'ятати, що проїзна частина призначена для руху транспорту, і лише у виняткових випадках (відсутні тротуари, обочини, пішохідні доріжки) пішоходам дозволяється йти по краю проїзної частини в один ряд.

3.2. Необхідно пам'ятати, що при необхідності перейти проїзну частину найбільш безпечним місцем являються підземні переходи, переходи, позначені розміткою "зебра", або знаком "Пішохідний перехід". При переході проїзної частини в непозначеному місці необхідно потурбуватися про свою безпеку.

3.3. В усіх випадках необхідно зупинитись на краю тротуару або на узбіччі, подивитись уважно вліво, а потім вправо, впевнитись у відсутності транспортних засобів.

3.4. В місцях, де рух регулюється, необхідно керуватися сигналами світлофора або регулювальника.

3.5. Чекаючи автобус, тролейбус, трамвай дозволяється лише в спеціальних посадкових площадках. А де їх немає - на тротуарах або на узбіччі.

3.6. Посадка та висадка мають проводитися лише після повної зупинки транспорту.

3.7. Трамвай, що стоїть, необхідно обходити спереду на відстані 2-3 м; автобус-тролейбус та інший нерейковий транспорт - позаду.

3.8. Не дозволяється торкатися до оголеного дроту (при його виявленні необхідно повідомити службу порятунку 101).

3.9. Не дозволяється відкривати електроштити, вмикати та вимикати самовільно рубильники та інші пускові пристрої, торкатися арматури загального освітлення тощо.

ЗЛО. Під час пересування треба уважно дивитися під ноги, обходити перешкоди, обережно підніматися по сходах дбаючи про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і доров'я оточуючих людей.

3.11. Пам'ятати, що в разі пожежі, запаху диму, гару тощо не дозволяється користуватися ліфтом.

3.12. В темну пору доби треба користуватися ліхтариком для безпеки пересування.

3.13. Під час перебування за межами адміністративного будинку треба знати і виконувати:

- Правила дорожнього руху;
- способи надання першої допомоги потерпілим, загальні вимоги безпеки.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після закінчення виконання службових обов'язків за межами адміністративного будинку працівник повинен повідомити керівника про виконання завдання та про неординарні ситуації, якщо вони мали місце.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. До аварійних ситуацій належать:

- пожежа;
- напад;
- ураження електричним струмом;
- дорожньо-транспортна пригода.

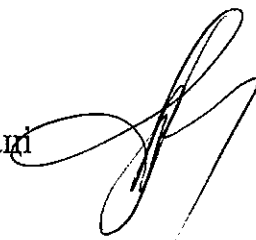
5.2. У разі виявлення пожежі кожен працівник повинен негайно повідомити про пожежу за телефоном 101, проінформувавши про місце пожежі та наявність там людей. При можливості приступити до гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

5.3. Про напад та ДТП повідомити поліцію за телефоном 102.

5.4. Кожен працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Розробив:

Головний спеціаліст з охорони праці

Тетяна АЛЕКСЄНКО